

SampolA

2011

V. i. i. S. i.

SampolAviisi

Sisällys 2011

<i>Pääkirjoitus</i>	<i>3 Uskontojen maailma</i>	<i>20</i>
<i>Apulaispormestari . .</i>	<i>4 Hyvänolon päivä Kesäpirtillä</i>	<i>22</i>
<i>Tule sellaisena kuin olet</i>	<i>6 Jätevesiasetuksen vaikutus</i>	<i>23</i>
<i>Kansansivistystä</i>	<i>8 Paremmaksi kielen opiskelijaksi</i>	<i>24</i>
<i>Eläköön työväenopisto</i>	<i>9 Syysmarkkinat Sampolassa</i>	<i>28</i>
<i>Taide ja Tampere</i>	<i>10 TOP-visa</i>	<i>29</i>
<i>Matematiikkaa Sampolassa</i>	<i>12 Opiskelijayhdistys toimii</i>	<i>30</i>
<i>Unien maa</i>	<i>14 Yökirjat Kesäpirtillä</i>	<i>31</i>
<i>Kuvataideopetuksen vaiheista</i>	<i>16</i>	

SampolAviisi 2011

Julkaisija

Tampereen työväenopiston opiskelijat ry

Päätoimittaja

Sirikka-Liisa Jukarainen

gsm 0400 994 767

sirkkaliisa.jukarainen@gmail.com

Toimitussihteeri

Tarja Hänninen

Toimitus

Työväenopiston Lehtivustajan

työkalupakki kurssilaiset

Johanna Tolvanen

Ulla Myllärniemi

Taitto

Teuvo Luukkonen

Painopaikka ja painos

Tammerprint Oy, 1500 kpl

Kannet Marja-Leena Gylldenin valokuvauskurssilaiset, Etukansi Eero Tiitola, Takakansi kuvassa vas. Forsell Saara, Blomqvist Maarit, Urm Anna-Maija, Salminen Jari, Jaakkola Tiina, Takakansi ylhäällä vas. Hakala Satu, Iivonen Soile, Tiitola Eero, Viitanen Katri, Markkula Kirsti, Fabrin Vesa

"Ollaan vuosi vaikka aidan vittaksena"

SampolAviisin kansi on omistettu syksyllä eläkkeelle siirtyneelle, legendaariselle ja hyvin pidetylle kuvataideopettajalle Eero Tiitolalle. Lehdessä on myös Eeron mielenkiintoinen kirjoitus kuvataideopetuksen vaiheista Tampereen työväenopistossa. Toivomme Eerolle mukavia eläkepäiviä, joita hän tällä hetkellä viettää Puolassa.

Moni varmaan on tietoinen, että Sampola, rakennus, joka on Tampereen työväenopiston päätoimipaikka ja jossa suurin osa opetuksesta tapahtuu, menee remonttiin. Eli tämä 2011 keväät ollaan entiseen malliin, mutta seuraava lukuvuosi ollaankin sitten evakossa. Meidän opiskelijoiden pitää olla tarkkoina ensi syksynä, että löydämme oikean opiskelupaikkamme. Tätä kirjoittaessani en vielä tiedä minne kaikkialle opiston eri ryhmät siirtyvät. Kyllä kai yhden vuoden ”on vaikka aidan vittaksena”, kun tiedämme, että pääsemme upeasti remontoituun, kauniiseen Sampolaan takaisin syksyllä 2012.

Kahvio Akvaario toimii Pellervon koulussa, jonne siirtyy opetusta ja opiston toimisto. Kahvion aukioloa kyllä supistetaan, koska ei opiskelijoita eikä koululaisiakaan tule olemaan siellä samassa määrin kuin Sampolassa. Muutoksista ilmoitamme tarkemmin syksyn 2011 opetusohjelmassa ja internet-sivuillamme.

Tarkoituksemme on palvella opis-

kelijoita ja opistoa mahdollisimman hyvin remontin aikana.

Minulla oli mahdollisuus osallistua syksyllä 2010 suomalais-unkarilaiseen aikuiskoulutusseminaariin Budapestissa. Seminaarin avauspuheessa suurlähtettiläs Jari Vilen mainitsi muun muassa, että unkarilaiset tuntevat Suomen paremmin kuin suomalaiset Unkarin. Hän myös kehotti viemään terveisiä opistoihimme, jotta asia korjaantuisi. Mieleepäni muistui Sampolan Laulajien ystävyyskuoro Jászberénystä.

Opiskelijajyhdistys oli vahvasti mukana kuorovierailujen järjestelyissä. Syntyi monta ystävyyssuhdetta, joita vieläkin postikortein ylläpidetään. Minusta se on kansainvälisyyttä parhaimmillaan. Unkarilainen arki ja kulttuuri tulivat tutuiksi. En tiedä miten niitä voisi täällä elvyttää. Onko mahdollista? Onko kiinnostusta? Seminaari osoitti, miten rikasta ja tärkeää kansainvälistyminen on. Meidän vapaalla sivistystyöllämme on paljon annettavaa muillekin. Meillä on myös opittavaa muilta.

Kiitos kaikille teille, jotka avustitte lehtemme toimittamisessa. Yhdessä saimme toteutetuksi hyvän ja mielenkiintoisen SampolAviisin.

Hyvää uutta vuotta 2011!

Sirkka-Liisa Jukarainen
puheenjohtaja
sirkkaliisa.jukarainen@gmail.com

Pääkirjoitus

Apulaispormestari

ei tiedä,

MIKÄ HÄNESTÄ TULEE ISONA

Näyttelijä Perttu Pesä on hiljalleen luopunut näyttämöstä politiikkaan astumisen jälkeen. Tampereen kaupungin apulaispormestari pitää nykyään vastaanottoa Prismassa perunoiden ja ananaksien välissä.

“Nyt olen täysipäiväisesti apulaispormestari, mutta vain nelivuotiskauden loppuun asti. Sen jälkeen en tiedä, mikä minusta tulee isona”, Perttu Pesä toteaa tiedustellessamme hänen omaa käsitystään nykyisestä ammatistaan.

Vihreän liiton riveissä seisova Pesä tuntee edustamansa puolueen arvot omikseen. Erityisen tärkeää hänelle on Vihreiden kehitykselle avoin ilmapiiri.

Näyttelijäksi Tampereella valmistunut Pesä on havainnut, että hänen koulutuksestaan on ollut hyötyä myös politiikassa. Yhteiskunnallisessa pää-

töksenteossa ja johtamisessa tarvitaan Pesän mukaan yhteistyökykyä, empatiisuutta, taitoa luoda kompromisseja ja erityisesti kykyä hahmottaa suuria kokonaisuuksia.

Pesä pohdiskelee jo jäähtyneen kahvikupposensa ääressä, että juuri näihin asioihin näyttelijänsä koulutus on “ihan hyvä”.

Taide parantaa arkea

Pesä on huolissaan ihmisten kanssakäymisen yksipuolistumisesta. Erakoituminen on hänen mukaansa yksi aikam-

Sivistys- ja elämänlaatupalvelujen apulaispormestari Perttu Pesällä ei ole kiirettä pois paikallispolitiikasta.

me suurimmista ongelmista.

Nykyään niin suosittu sosiaalinen media ei kaikesta huolimatta korvaa aitoa yhteisöllisyyttä. Kirjallinen viestintä käsittää vain kuudesosan kaikesta kanssakäymisestämme, jolloin äänenpainot, eleet ja ilmeet jäävät kokonaan käyttämättä.

Esimerkiksi vanhusten yksinäisyyttä on koetettu Tampereella vähentää taiteen avulla. Seniorikansalaiset pääsevät kaupungin kyydityksellä elokuvateatteri Niagaraan, jossa he katselevat yhdessä jonkin elokuvan.

“Tällaisella toiminnalla on ollut konkreettista vaikutusta jopa vanhusten tarvitseman lääkityksen määrään”, Pesä kertoo.

Syynä on yleinen vireystilan koheneminen.

Draaman mahdollisuuksia voitaisiin hyödyntää entistä enemmän myös koulumaailmassa. Hän kritisoi yksipuolisia opetusmenetelmiämme.

Näyttelijän työssä Pesä kertoo oppineensa sisäistämään uudet asiat mielikuvien avulla: hänelle tärkeitä ovat haju, äänet ja erilaiset kuvalliset havainnollistamiskeinot.

“Esimerkiksi Rooman historiasta voisi oppia tehokkaammin laittamalla oppilaat tekemään keisareista näytelmän perinteisen kirjallisen tankkaamisen sijaan”, apulaispormestari selvittää.

Työväenopisto tukee elinikäistä oppimista

“Ihmiselle ei saa tulla sellaista hetkeä, jolloin hän ajattelee olevansa valmis,” pohtii keski-ikäiseksi äijäksi itseään nimittävä Pesä. Työväenopiston toiminta palveleekin hyvin juuri elinikäisen oppimisen ajatusta.

Tampereella opisto toimii erityisen monipuolisesti. Pienemmillä paikkakunnilla tarjonta saattaa esimerkiksi vähäisen rahoituksen vuoksi keskittyä lähinnä täydennyskoulutukseen.

Pääasiassa Sampolassa toimiva työväenopisto menettää kuitenkin tilansa väliaikaisesti toukokuussa 2011. Syinä

tilapäiseen häätöön on kahden tamperelaisluokion yhdistäminen luovien alojen lukioksi ja rakennuksen kasvojen kohotus. Remontin ajan työväenopisto on evakossa, mutta kuitenkin toiminnassa.

Polkien kohti vihreämpää liikennekulttuuria

Pesältä on kysytty, miksi hän kannattaa kiisteltä Kekkonen-Paasikiventien tunneliprojektia, vaikka hän on Vihreiden edustaja.

“Jokainen maan alle saamamme auto on parempi kuin sinne laitettu pyöräilijä tai jalankulkija”, Pesä perustelee kantaansa.

Hänen mielestään kaupunkimme kevyenliikenteen väylissä on muutakin yhä kehitettävää.

Amsterdamissa aiemmin asuneena apulaispormestari hakisi Hollannista mallia liikennejärjestelyihimme. Hänen mielestään pyöräilijöiden tulisi uskaltautua rohkeasti autoilijoiden joukkoon, minne he oikeasti kuuluvatkin. Hän on tätä mieltä, vaikka bussin peili

kopautti häntä kerran kypärään Helsingissä fillaroidessa.

Paljonko maksaa yksi tamperelainen?

Apulaispormestaria kiinnostaisi tutustua enemmän eteläamerikkalaiseen kulttuuriin lähinnä espanjan kielen kautta. Alueessa Pesää kiehtoo kielen lisäksi myös asukkaiden yhteisöllisyys. Hänen mielestään suomalaisten tulisi ottaa oppia myös kehityksistä: kaikkiin uudistuksiin ei aina tarvita rahaa.

Pesä kysyy, minne on kadonnut esimerkiksi talonyhtiöiden aiempi talkoohenki. Tästä muutoksesta kertoo muun muassa pihatöiden ulkoistaminen erillisille huoltoyhtiöille. Yhteinen haravointihetki tuottaisi yhtiön asukkaille niin rahallista kuin sosiaalistakin hyötyä.

Tulevaisuuden yhtenä suurimpana haasteena Pesä näkee tilanteen, jossa ihmisen hengelle aletaan laskea hintaa. Esimerkkinä apulaispormestari käyttää syöpälääkityksestä koituvia kustannuksia: “Käytetty lääke parantaa 87 pro-

senttia potilaista. Uusi lääke sen sijaan parantaa 90 prosenttia potilaista, mutta maksaa kahdeksan kertaa enemmän kuin aiemmin käytetty lääke. Tällaisissa tilanteissa joudumme valitsemaan ihmishengen ja rahallisen menetyksen välillä.”

Tilanne on Pesän mielestä hälyttävä, ja aiheesta on ehdottomasti keskusteltava tulevaisuudessa.

Tarvitsemme kunnallisia ammattipoliitikkoja

Poliittiselle kentälle kotoutuneella Pesällä on nelivuotista apulaispormestarin kautta jäljellä vielä yli kaksi vuotta. Hän haluaisi jäädä paikallispolitiikkaan nykyisen pestinsä päättymisen jälkeen.

“Yhä useampi poliitikko karkaa valtiolliseen päätöksentekoon liian nopeasti. Tällä menolla meillä on kohta jäljellä enää yksi iso kunta nimeltä Suomi.”

Teksti *Markus Hirsilä ja Veera Tegelberg*

Kuva *Ilkka Hyttinen*

HYVÄ OPISTON OPETTAJA ON OSAAVA JA HUUMORINTAJUINEN

Sirpa Kujanpää ja Renate Rintala vuoden opettajiksi työväenopistossa

Tampereen työväenopiston vuoden 2010 opettaja -äänestys sai useat kymmenet opiskelijat äänestämään omaan suosikkiaan. Perusteluissa toistuivat mm. seuraavat adjektiivit: innostava, osaava, mukava, ystävällinen, huumorintajuinen ja hauska. Perusteluista ilmenee se, mitä opisto-opiskelu useimmiten on: tiedon tai taidon hankkimista muka-

vassa ja kannustavassa ilmapiirissä.

Peräti 42 opiston noin 200 opettajasta sai ääniä ja äänet jakaantuivat hyvin tasaisesti. Ääniä saaneet opettajat edustivat myös tasaisesti eri ainealueita. Näyttää siis siltä,

että opistossa on paljon erinomaista opettajaa. Äänimäärältään kaksi opettajaa kuitenkin nousi ylitse muiden: tekstiilityönopettaja Sirpa Kujanpää ja saksanopettaja Renate Rintala. Lue Sirpan ja Renaten kommentit äänestystuloksen kuultuaan <http://www.tampere.fi/top/tiedote.html>

Valtakunnallisella aikuisopiskelijaviikolla olleeseen äänestykseen osallistuneiden kesken arvottiin kaksi 20 euron arvoista kurssilahjakorttia. Lahjakortit voittivat Kristiina Pellinen ja Tellervo Hirvi. Onnea voittajille ja kiitos kaikille äänestykseen osallistuneille!

OPPILASYHDISTYKSEN VUOSIKOKOUS HUOMIOI

Yhdistyksen vuosikokous huomioitsi yli 40 vuotta yhdistyksemme toiminnassa olevaa aktiivista jäsentä Ulla Myllärniemeä ja Rami Lehtistä, joka on ollut työntekijänämme 10 vuotta. Rami on syys- ja kevätlukukauden Sampolassa Kahvio Akvaariossa ja kesät yhdistyksemme kesäviiktopaikalla Kesäpirtillä.

Tule sellaisena kuin olet

Uskoisitko, että yksi harrastus voi opettaa ihmiselle läsnäoloa, ryhmätyö- ja esiintymistaitoja, uskallusta, ihmistuntemusta, nöyryyttä, suvaitsevaisuutta, luottamusta ja mokaamisen helppoutta? Näin on, mikäli uskomme Tarinateatteri Sammon jäseniä.

Sampo on työväenopiston avoin tarinateatteriryhmä, joka viettää parhaillaan 10-vuotisjuhlavuottaan. Osa jäsenistä on ollut mukana ihan alusta asti, osa taas on intoutunut joukkoon myöhemmin.

Tähän juttuun on haastateltu sampolaisia ja kysytty heiltä, mitä tarinateatteriharrastus on antanut heille. Jutua lukiessasi voit miettiä mitä tarinateatteri voisi antaa sinulle. Haluaisitko sinäkin sanoa "kyllä"? Tarinateatteri on improvisaatioteatteria, jossa yleisöllä ja yleisön tarinoilla on merkittävä rooli. Ohjaaja poimii yleisön joukosta tunnetiloja, havaintoja ja tarinoita, joista näyttelijät ohjaajan ja muusikon tuella improvisoivat lyhyitä esityksiä. Jo pelkästään yleisössä istuminen on elämys, mutta tarinateatterin lumon käsittää parhaiten, kun uskaltaa heit-

Laiturin vallannut kurjenpoikasten lentoonlätöharjoitus tuli nähdyksi ja kuulluksi Tarina20 -päivillä. Näyttelijät Kirsi Salonen (vas.), Heikki Tanskanen, Salla Kujansivu ja Sanna Pasanen.

täytyä. Kun sanoo jotakin ääneen, sen saa parhaimmillaan moninkertaisena takaisin. Aina ei tosin käy niin, mutta tarinateatterin perusviesti on sama kuin improvisaatioteatterissa eli "moka on lahja". Ei pidä hävetä sitä, mikä menee pieleen vaan ottaa se oppimiskokemuksena. Ja yhtä lailla moka on lahja yleisöllekin: tarinahan saa uusia ulottuvuuksia. Tähän liittyvätkin monen sampolaisen ahaa-elämykset.

Ryhmässä melkein alusta asti mukana ollut **Heli** kertoo, että suurimpia

tarinateatterin anteja hänelle on ollut se, että mokia ei tarvitse pelätä. Se, että on ihmisten edessä avoin, antaa mahdollisuuden oppia asioita itsestä. Tarinateatterissa myös omiin ongelmiin saa uusia näkökulmia.

Harrastuksen hyvä piirre on se, että vaikka tulisi kuinka mustalla mielellä harjoituksiin, niin mutrussa suin ei tarvitse lähteä pois. Aina saa jotain. Toisten tarinat tuovat ihmisyyden iholle ja osoittavat, että lopulta me kaikki olemme aika samanlaisia keskenämme. **Salan** sanoin: "On ihanaa jakaa kokemuksia muiden kanssa lämpimässä, ymmärtävässä ilmapiirissä."

Ryhmän alkuperäisiin jäseniin kuuluva **He'se** toteaa, että tarinateatteri on

Englanniksi tarinateatteri on playback theatre eli kyse on siitä, että tarina "esitetään takaisin" kertojalle.

JUTUSSA HAASTATELLUT NÄYTTELIJÄT:

- **Minna-Kaisa Järvinen**, 47
arviointikoordinaattori
- **Olga Konttila**, 48
koulutuskoodinaattori
- **Salla Kujansivu**, 39
sosiaaliterapeutti
- **Päivi Laukkanen**, 50
työnohjaaja ja kouluttaja
- **Aninka (Marjatta) Lumme**, 59
erikoissairaanhoitaja,
hermorata-, lymfa- ja
rebalancing -kehoterapeutti

- **Risto Lundan**, 57
yrittäjä
- **Heikki He'se Tanskanen**, 50
rakennusmestari ja maratoonari
- **Heli Tanskanen**, 49
lähihoitaja ja viiden aikuisen
lapsen äiti
- **Kirsi Killi Salonen**, 47
eko- ja ympäristöpsykologi
- **Jaana Särkilahti**, 47
yrittäjä ja doula

Mukana ryhmässä on myös tämän jutun kirjoittaja **Sanna Pasanen**, 34, yrittäjä ja ryhmää ohjaa **Sanja Riihimäki**, 40, erityisopettaja ja tarinateatteriohjaaja.

antanut hänelle paljon henkisiä eväitä. Paitsi että tarinateatteri on koulunut He'sestä kahdessa ryhmässä. Englanniksi tarinateatteri on playback theatre eli kyse on siitä, että tarina "esitetään takaisin" kertojalle. toimivan esiintyjän, on He'se oppinut olemaan toisten ihmisten edessä kuvaannollisesti alasti. Voi olla juuri sellainen kuin on. "Alkuhitauden ja kankeuden kaikottua en tiennyt mitään parempaa olevankaan", He'se sanoo.

Risto yhtyy He'sen sanoihin toteamalla, että "tarinateatteri näytti kiinnostavuutensa ja voimansa varsinkin itsensä kehittämisessä. Uskoin siihen alusta alkaen".

Kuulluksi ja nähdyksi tulemista - sellaisenaan

Ryhmän tuoreempi jäsen **Jaana** sanoo, että hänelle tarinateatteri on antanut lisää itseluottamusta. Asioita voi tehdä, vaikka niitä ei heti alussa osaisikaan perusteellisesti. Pitää uskaltaa luottaa kykyihinsä. Ryhmä kantaa ja elämä kantaa. Samasta asiasta puhuu pitkäaikainen tarinateatteriharrastaja **Minna-Kaisa**, joka on saanut tarinateatterista apua työelämän tilanteisiin: "Muuallakin kuin tarinateatterissa voi uskoa siihen, että prosessi kantaa silloinkin, kun asiat eivät ole täysin omassa hallinnassa". Myös asiakastyötä tekevät **Aninka** ja **Päivi** sanovat, että tarinateatteriharrastuksen antanut eväitä työelämään, erityisesti tapoja omien asiakkaiden kohtaamiseen. Tarinateatterilla voi olla terapeutin vaikutus, vaikka tarinateatteri sinänsä ei olekaan terapiamuoto vaan ensisi-

jaisesti yhteisölli-syyttä, jakamista ja toisen tarinoiden kuulemista. Kuitenkin se, että pääsee puhumaan omista asioistaan luottamuksella, on monelle hyvää vastapainoa työ- ja kotielämälle. Moni aloittaa tarinateatteriharrastuksensiksi, että tarvitsee foorumin, jossa voi tutkiskella itseään ja saada sitä kautta voimaa kohdata muita. Tarinateatterissa onkin runsaasti sellaisten ammattien harjoittajia, jotka kohtaavat työssään paljon ihmisiä ja ovat opettajan, kouluttajan, terapeutin tai ohjaajan roolissa. Ryhmäläiset toteavat, että mukaan kannattaisi liittyä kenen tahansa, joka haluaa sosiaalisen, hauskan harrastuksen sekä esimerkiksi esiintymisvarmuutta. Tarinateatteri käy harrastukseksi yhtä lailla ujoille kuin rohkeille. Risto houkuttelee mukaan myös sellaisia, joita esiintymiskärpänen näykkii, mutta jotka eivät jaksaisi tai halua opetella vuorosanoja.

Vaikka tarinateatteri vaikuttaisi olevan syvälle luotaavaa minän tutkiskelua, niin henkisen tason opetukset tulevat usein kylkiäisenä. Tekemisessä keskeistä on leikki, ilmaisun ilo, heittäytyminen ja myötäeläminen. Lähes

alusta lähtien Sampossa mukana ollut **Killi** pukee tarinateatterin lumon sanoiksi näin: "Sampon imu tarttui heti: ihmisten välittömyys, suoruus, huumori. Tekemisen hauskuus ja toisaalta syvyys." Tarinateatterissa ei ole valmiiksi opeteltuja vuorosanoja, vaan kaikki tapahtuu hetkessä. Voi olla, että lavalla ei sanota sanaakaan. Ruumiilliset viestit, äänet ja musiikki viestittävät vahvoja tunnetiloja. Kaikkein tärkeintä on yhteenliittyminen. Tarinateatterissa ei sooloilla. Olennaista on sanoa aina "kyllä" toisen näyttelijän impulsseille. Tämä jos mikä on vaikeaa, eikä se aina onnistu täydellisesti edes niiltä, jotka ovat harrastaneet tarinateatteria vuosikausia.

Tarinateatterin parista moni on löytänyt hyviä ystäviä ja laajan tuttavapiirin, jopa ulkomaita myöten. Kansainvälisiä tarinateatterifestivaaleja järjestetään, ja tarinateatterilla on Suomessa oma vuotuinen tapahtumansa, johon ovat tervetulleita myös vastaalkajat. Harjoittelu tapahtuu omassa tiimissä, luottamuksellisessa ilmapiiressä. Esiintyä saa, jos siihen tuntee halua ja valmiutta. Itseään voi avata, jos haluaa tai sitten voi pysytellä arkisissa tapahtumissa. Se on osa tarinateatterin sallivuutta, että kenenkään karvoin ei katsota. Mukaan voi tulla juuri sellaisena kuin on. Tosin sitä ei voi taata, että tarinateatterin taikamaailmaan astuttuaan olisi ihan entisensä.

Teksti: Sanna Pasanen
Kuvat: Jaana Särkilahti ja Sampo-ryhmä

Tarinateatteriesitys:

Mikäli haluat nähdä sampo-
laiset livenä, niin se onnistuu
ainakin yleisölle avoimessa
10-vuotisjuhlanäytöksessä
Teatteriravintola Telakalla
helatorstaina, 2.6. 2011.
Tervetuloa!

Kansansivistystä,

k i i t o s !

527 miljoonaa osumaa englanniksi. 640 tuhatta suomeksi. Siis löytöni nettihaulla sanaparille ”vapaa sivistys”.

Ensimmäinen ajatukseni oli, että matalan kynnyksen kansansivistykselle on kova kysyntä. Hienoa!

Mutta tarkempi osumien tutkimus paljasti kovan kysynnän lisäksi, että lähes kaikkea laadusta piittaamatta myydään vapaana sivistyksenä.

Ihmisten halu kehittää itseään, pysyä ajassa mukana ja oppia uusia taitoja on selvästi lisääntynyt. Ja se on monin paikoin luonut markkinat sivistyksen helppoheikeille. Etenkin siellä, missä päättäjät ovat supistaneet, ulkoistaneet tai hinnoitelleet ulos laadukkaan kansansivistyksen temppelit, kansalais- ja työväenopistot.

Vapaa (kansan)sivistys on nykyään yhä useammin maksullista. Ja monessa paikassa karkaamassa kauemmaksi ja kalliimmaksi, yhä usemmalta saavuttamattommaksi. Vaarana on jo nyt, ettei kansansivistyksen matala kynnyksen enää kohtaakaan sivistymisen halua tai tarvetta.

Kansalais- ja työväenopistoliike asetti aikoinaan kovat laatuvaatimukset vapaalle kansansivistystyölle. Sen ansiosta elinikäisen oppimisen mahdollisuus suotiin lähes kaikille uutta osaamista janoaville. Opetus oli pitkälti maksutonta ja opettajat monesti samoja kuin lähiyliopistoissa.

Maailma on toki vuosien varrella muuttunut. Lisääntynyt vapaa-aika on lisännyt myös kilpailua siitä, kuka tai mikä taho tuota vapaa-aikaamme täyttää. Monelle meistä vapaa-ajan suorittamisesta on tullut suoranaista stressiä, joka syö kukkaroa aina vain kovemmalla tahdilla ja jättää meihin vähemmän sivistävän jälkensä.

K kaikkea on tarjolla, isolla rahalla. Mutta...

Laadukkaan ja halvan (ilmaisen) kansansivistyksen tarve ei ole kadonnut minnekkään. Päinvastoin. Silppuarki, työelämän jatkuva muutos, pätikitty leipä ja lisääntynyt yksinäisyys luovat tarvetta elvyttää vanha kunnon kansansivistysaate, joka ihmisen oike-

us laadukkaaseen sivistykseen.

Siksi meidän päättäjien onkin kaiken karvaisen kaupallistamisen, tuotavuusohjelmien ja kansainvälistyvien markkinoiden ihannoinnin keskellä syytä muistaa, että kansansivistys on liian arvokas asia säästettäväksi, tehostettavaksi tai ylihinnoiteltavaksi hengiltä.

Kansansivistyksen isoin arvo ei ole siitä saatavat maksutulot, vaan se uusiutumisen ja voimaantumisen ihme, jonka se jokaisessa meissä kansansivistystä nauttineissa aikaansaa.

Minna Sirnö
kansanedustaja (vas)
opistokummi

ELÄKÖÖN

TYÖ- VÄEN- OPISTO

Tampereen työväenopisto on edennyt pitkälle niistä alkuaikojista, jolloin valtaosan luennoista pitivät vierailevat työväenliikkeen kansanedustajat. Olen iloinen, että yhä saan työväenliikkeen kansanedustajana olla työväenopiston toiminnassa mukana, opistokummina.

Tampereen työväenopistolla on edessään haasteelliset ajat: evakko aika Pellervossa ja Onkiniemessä. Toivotaan kuitenkin, ettei evakkous karkota osallistujia kursseilta tai kovin supista kurssitarjontaa. Ja varmasti korjattu ja hieno Sampola sitten on kaiken vaivan arvoinen.

Nelosella pyörii mainos, jossa kutsutaan suomalaisia suorittajakansaksi ja kehoitetaan hölläämään vähän.

Juuri näin. Ja kenties hermoilun ja stressaamisen vähentämisellä ylijäänyttä aikaa kannattaa käyttää muuhunkin kuin TV:n katsomiseen - vaikkapa itsensä kehittämiseen työväenopiston kursseilla. Työväenopiston lukuisat opiskelijat ovat ymmärtäneet aktiivisuuden arvon ja sen miten paljon osallistuminen antaa, niin sisällöllisesti kuin sosiaalisestikin.

Varsinkin näinä taloudellisesti vaikeina aikoina yhdessä harrastaminen ja ihmisen henkisen hyvinvoinnin lisääminen on ensiluokkaisesta tärkeää. Vapaan sivistystyön toimijat ja kulttuuri ovat paitsi aurinko ihmisen elämässä, myös tärkeä pala demokratiaa. Uskon, että esimerkiksi juuri kansalais- ja työväenopistoissa historian varrella tehty työ on ollut merkittävä tekijä demokration vahvistumisessa, kun se on rohkaissut ihmisiä tietämään, taitamaan ja toteuttamaan itseään - olemaan täysi kansalainen.

Tätä tuikitärkeää kulttuurityötä ei kuitenkaan pysty tekemään ilmaiseksi. Jotta kurssimaksut saadaan pidettyä

tarpeeksi alhaalla niin, että kaikilla suomalaisilla on aito mahdollisuus osallistua niille, täytyy toiminta kustantaa enimmäkseen verovaroilla.

Tänä vuonna johtamani valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto lisäsi 500 000 euroa valtionbudjettiin juuri vapaalle sivistystyölle – hyvä ja tärkeä lisäys. Enemmänkin tarvitaan, sillä tähän työhön laitettava euro on juuri niitä, jotka ennen pitkää maksavat itsensä takaisin hyvinvoinnin lisääntymisenä ja syrjäytymisen vähentymisenä.

Eläköön työväenopisto.

Pia Viitanen
Kansanedustaja
Opintokummi

Suru Pyynikin kirkkopuistossa.

TAIDE JA TAMPERE

Sampola valmistui vuonna 1962. Sen suunnittelivat Timo Penttilä ja Kari Virta. Kaksikko on suunnitellut myös Helsingin kaupunginteatterin.

Sampolassa kävijää tervehtii aulassa, Wäinö Aaltosen Genius ohjaa nuoruutta - veistos. Koulun sopivasti, teos tunnetaan myös nimellä Genius johtaa nuorisoa. Genius tarkoittaa luovuuden voimia, parempaa henkeä ja minää. Teos on samaa aihetta kuin Turun yliopiston pääkirjaston ja päärakennuksen väliaukion veistos.

Aaltonen on tehnyt Tampeelle monia teoksia; Hämeensillan Pirkkalaisveistokset, Suru, Runoilija ja muusa sekä Osuustoiminta muistomerkki.

Wäinö Aaltosen Hämeensillan patsaisiin liittyy uskomuksia; Erän-

kävijän varpaan koskettaminen tietää hyvää onnea ja Kauppias pudottaa kädessään olevan oravannahan silloin, kun patsaan ohitse kävelee 17-vuotias impi. Kumpaakaan ei ole voitu tieteellisesti todistaa.

Runoilijoita ja Runoratsuja

Sampolan työväenopiston ja Sampolan koulun yhteydessä on myös kirjasto (avattu 2003) ja Tietotori. On kuitenkin kuljettava lähes keskustorille asti, Kirjastonpuistoon kohdatakse Wäinö Aaltosen teoksen Aleksis Kiven muistomerkki - eli Runoilija muusa. Vanhan kirjastotalon edustalla muusa koskettaa runoilijaa ja antaa tälle ajatuksen. Tampereella asunut runoilija Aaro Hellaakoski oli patsaan mallina, runoilija oli naimisissa kuvanveistäjän

sisaren kanssa, joka taas oli Runottaren esikuvana. Hellaakoskesta kasvot muistuttivat liikaa häntä ja loppuvaiheessa taitelija vielä muutti patsaan ulkonäköä. Aleksis Kivestä ei ollut olemassa valokuvia, joten Helsingin Rautatientorin Aleksis Kivi-veistokseen Wäinö Aaltonen haki kasvopiirteet kirjailijan kuoleman jälkeen tehdystä muotokuvapiirroksesta.

Työväenopisto ei sekään ole unohtanut kirjailijakulttuuria. Viita-akatemia on luovan kirjoittamisen koulutusohjelma, joka on toiminut vuodesta 1989 ja sisältää kolmivuotisen kirjoittajakoulun, avoimet kirjoittajaryhmät aikuisille sekä lasten ja nuorten sanataidekoulun. Kolmivuotisen kirjoittajakoulun ohjaajana on vuodesta 2006 lähtien toiminut kirjailija, FM Niina Hakalahti.

Kauppias odottaa nuorta neitoa

Kuvataidekin elää työväenopistolla mm. Sara Hildén-akatemiassa. Taiteen perusopetuksen lisäksi Sara Hildén – akatemia järjestää kaikille avoimia kursseja, joihin oppilaat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Sara Hildén -akatemian omistaa Tampereen kaupunki ja se kuuluu itsenäisenä yksikkönä Tampereen työväenopistoon. Kuvataideopetusta saavat niin lapset, nuoret kuin aikuisetkin. Aikuisten kuvataiteen perusopetus alkoi Tampereella 2003. Syksyllä 2010 aikuisryhmä kuvataideopiskelijoita teki opintomatkan Turkuun Wäinö Aaltosen museolle. Pieni pala Tamperetta on Turussa, sillä museon aulassa tervehtii Hämeensillalta tuttu Suomenneito ja vitriinissä on pieni Suru-veistos. Tampereella Surun tapaa Aleksanterin kirkon läheisyydestä, kaupunki osti vuonna 1961 kokoelman Aaltosen töitä ja Suru oli yksi näistä töistä. Pyynikin kirkkopuistoon Suru pysytettiin vuonna 1963.

Taide pitkä, elämä lyhyt.

Taiteella on osansa Tampereen katukuvassa, taiteen luominen ei katso aikaa eikä paikkaa. Taiteilijoiden malleina ovat saattaneet olla esim. oma vaimo (Sorsapuiston Tanssiva tyttö), tytär (Aleksanterin kirkon edustan Kevät) tai sisar (Kirjastonpuiston Runoilija ja muusa). Kaupunki täydentyy taiteesta. Taide on kuin opiskelu - se vaatii silmää, korvaa ja läsnäoloa, jonkun on puhuttava puolesta ja jonkun vastaanakin. Taiteesta syntyy maailmamme, se on valomme lähde ja Runoratumme. Taide on kuin Sampo - jatkuvasti uudistuva, opillisen runsauden lähde.

Teksti ja kuvat *Johanna Tolvanen*, opiskelee Sara Hilden – akatemiassa, aikuisten ryhmässä.

Lähteet Jari Niemelä, Tampereen patsaat ja muistolaatat, 2001 Wäinö Aaltosen museo

Runoilija ja Muusa Kirjastonpuistossa.

Matematiikkaa Sampolassa

Matematiikka on ajattelutaitojen oppimista

12

Me Paremmaksi laskijaksi

-kurssilaiset kokoontumme kerran viikossa pohtimaan, oivaltamaan ja kokemaan laskemisen iloa. Aloitamme kurssin perinteisesti perehtymällä omaan tapamme ajatella matematiikkaa. Vaihdamme keskenämme ideoita ja esittelemme omia ajattelutapojamme muille. Kunnioitamme erilaisia matemaattisen ajattelun keinoja; ei ole olemassa yhtä ainoa oikeaa ratkaisumallia! Rohkaisemme itseämme ja muita etsimään uusia tapoja ratkaista tehtäviä; näin luomme monipuolisia malleja ja kehitämme matemaattista ajattelua-

amme.

Esim. Mieti, miten lasket tehtävän $24 + 48$. Etsi mahdollisimman monta tapaa laskea tehtävä.

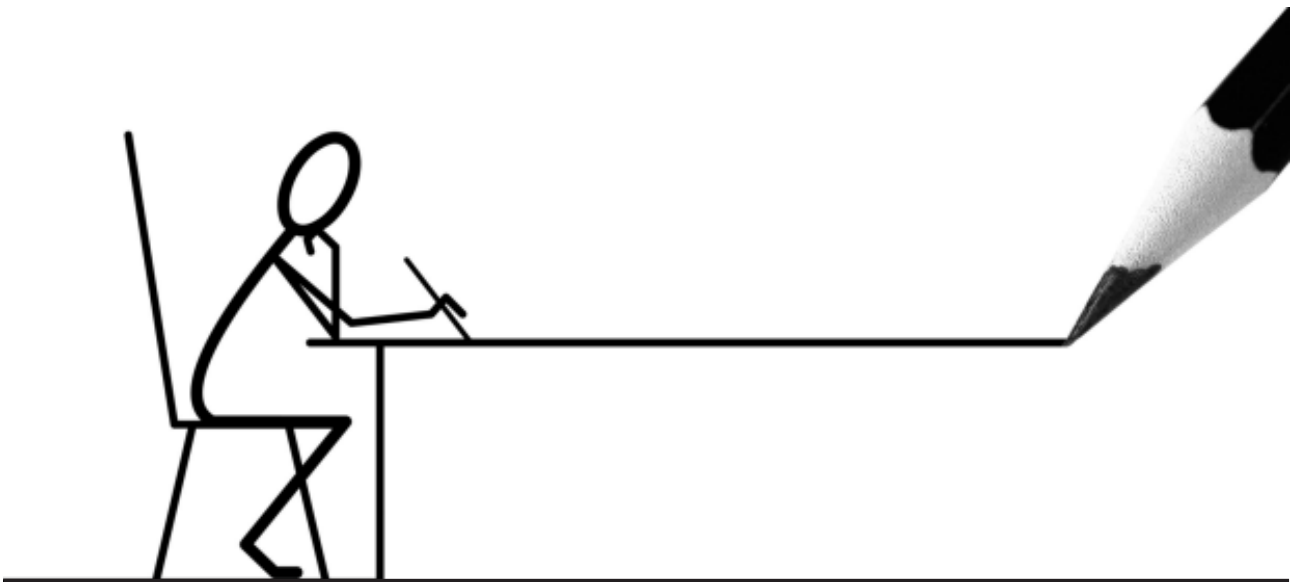
(Vaihtoehtoja mm. $20 + 40 + 12$; $20 + 40 + 8 + 4$; $20 + 40 + 4 + 8$; $60 + 12$; $60 + 8 + 4$; $60 + 4 + 8$; $25 + 50 - 3$)

“Mä inhon tätä matikkaa...”

Kurssin startatessa pureudumme matikkapelkotestin avulla matikkapelkoihimme ja asenteisiimme, jotka ovat syntyneet aikaisempien sekä myönteis-

ten että erityisesti kielteisten matematiikan kokemuksien seurauksena. Kielteinen asenne ja suoranainen matikkapelko ovat esteenä oppimiselle ja näitä oppimisen esteitä on hyvä purkaa, jotta voi onnistua matematiikassa. Samalla myös huomaamme, että emme ole yksin pelkojemme kanssa; ne ovatkin yllättävän yleisiä. Matematiikan opiskelu herättää usein hyvin voimakkaita tunteita. Siinä heikosti menestyvät oppivat nopeasti pelkäämään, vihaamaan tai inhoamaan matematiikkaa. Mikäli tunteet estävät oppimisen, on niihin yritettävä vaikuttua.

Matikkapelkotesti

Ympyröi sopiva numero. Laske saamasi pisteet. (1 = täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä)

1. En mene mielelläni matematiikan tunnille. 1 2 3 4 5
2. En uskalla mennä taululle matematiikan tunnilla. 1 2 3 4 5
3. Pelkään esittää kysymyksiä matematiikan tunnilla. 1 2 3 4 5
4. Pelkään, että minulta kysytään jotain. 1 2 3 4 5
5. Ymmärrän nyt, mutta pelkään, että asiat vaikeutuvat pian. 1 2 3 4 5
6. Minulla on taipumusta opetella ulkoa "laskukaavoja." 1 2 3 4 5
7. Pelkään matematiikan kokeita enemmän kuin muita kokeita. 1 2 3 4 5
8. En tiedä, kuinka valmistautua matematiikan kokeisiin. 1 2 3 4 5
9. Tunnilla opetettavat asiat tuntuvat selviltä, mutta kotiin mentyäni en muista enää mitään. 1 2 3 4 5
10. Pelkään, että en kykene pysymään muiden tahdissa tunnilla. 1 2 3 4 5

Yhteispisteet: _____

Pisteet:

40–50 Sinulla on todellinen matikkapelko. Lue 10 keinoa matikkapelon vähentämiseksi.

30–39 Sinulla on melko paljon matikkapelkoa.

20–29 Sinulla on vähän matikkapelkoa.

10–19 Et pelkää matikkaa.

10 keinoa matikkapelon vähentämiseen

1. Opi omaan tahtiin äläkä tunne itseäsi tyhmäksi, vaikka etenet hitaammin kuin muut.
2. Yritä päästä eroon ikävistä, kielteisistä ajatuksista. Jokainen oppii matematiikkaa.
3. Käytä rohkeasti sormia, välineitä ja piirtämistä oppimisen apuna.
4. Esitä kysymyksiä. Ei ole olemassa tyhmää kysymystä.
5. Opettele ymmärtämään matematiikkaa. "Ulkoa oppiminen" ei ole oppimista.
6. Tunnista oma oppimistyyli ja opiskele sen mukaisesti.
7. Rentoudu ja tee olosi mukavaksi opiskellessasi.
8. Luota itseesi oppijana. Se vaikuttaa matematiikan osaamiseen.
9. Hyväksy myös epäonnistumiset. Ne kuuluvat oppimiseen ja auttavat eteenpäin.
10. Harjoittele matematiikkaa ja hanki apua heti, jos jokin asia on epäselvä.

Oppimisen iloa matematiikkaan!

Unien maa

TÄYNNÄ MAHDOLLISUUKSIA

Meillä on paljon opittavaa muinaisten kulttuurien unikäsityksestä ja elämästä yleensä, Merja Pennanen uskoo.

Mitäpä jos ensi kesän lomamatkaksijaan alkaisitkin suunnitella ensi yön unimatkaa? Mitkä mahdollisuudet! Taivaskaan ei olisi rajana, saati sitten tilipussin koko tai täysi kalenteri.

Muun muassa unimatkailua käsitellään Merja Pennasen pitämällä Unten siivin -kurssilla. Parin vuoden tauon jälkeen Pennanen päätti ottaa unet takaisin omaan kurssiohjelmaansa.

– Ihmiset tulivat pyytämään, voisin-ko pitää kurssin unista. Koska unet kiin-

nostavat minua ja pystyin liittämään aiheeseen myös toisen mielenkiinnon kohteeni, muinaiset kulttuurit, tartuin tilaisuuteen.

Samoja uniteemoja läpi historian

Kurssilla käsitellään unia ja unien merkitystä vanhoissa kulttuureissa, etenkin muinaisessa Egyptissä ja Kreikassa. Varsinaista unitulkintaa ei kurssilla harasteta, mutta toki muinaisten unien kautta voi peilata myös omia uniaan ja elämäänsä.

Kaikkien alitajunta työskentelee öisin elämän peruskysymysten äärellä, ja tietyt uniteemat toistuvat ihmisten unissa ajasta, paikasta ja kulttuurista riippumatta.

– Yleisiä uniteemoja ovat esimerkiksi sankariunet, purkavat unet, ennustukselliset unet ja niin edelleen, Pennanen listaa

Muinaisissa kulttuureissa arvostettiin unia

Unet olivat muinaisissa kulttuureissa vahvassa asemassa ihmisten jokapäi-

väisessä elämässä. Unista etsittiin vastauksia mieltä askarruttaviin asioihin ja arkipäivän pulmiin.

Unien merkityksestä kertonee sekin, että muinaisessa Egyptissä sana uni, rswt, tarkoitti olla valveilla, olla hereillä. Unimaailmaa pidettiin yhtä tärkeänä ja todellisenä kuin hereillä koettu maailman, ja unien viestit ja neuvot otettiin tosissaan.

– Jotkut Pohjois-Amerikan intiaaniheimot saattoivat vaikka pidättäytyä koko suunnitellusta sotaretkestä epäsuotuisan unen takia.

Unien avulla parannettiin sairauksia

Sairauden vaivatessa tai jonkun kiperän kysymyksen painaessa mieltä voitiin mennä unitempeliin. Kreikassa Epidauroksen temppeli toimi paikkana, johon ihmiset menivät pidemmiksikin ajoiksi tarkoituksenaan nähdä paljon unia. Näitä niin sanottuja inkubaatiunia tulkitsemassa olivat koulutetut papit, jotka etsivät unista vastauksia ja mahdollisia parannuskeinoja.

Asian ratkettua tai sairauden parannuttua ihmiset jättivät temppeliin kiitokseksi votiivin, esineen, joka symboloi parantunutta ruumiinosaa, esimerkiksi raajaa.

Unet parantavat itsetuntemusta

Miten meidän sitten tulisi suhtautua omiin uniimme? Onko unikirjoihin uskomisen?

– Uniin vaikuttaa niin moni seikka, että unikirjoista ei löydy valmiita selityksiä omien unien tulkintoihin. Vastaukset löytyvät vain itsestä, omasta sisimmästä.

Omia unia kannattaakin tutkia ja miettiä. Mitä enemmän uniaan käsittelee, sitä paremmin niitä alkaa muistaa ja sitä paremmin pääsee perille omasta sisimmästään. Unipäiväkirjan pito on mainio keino antaa uniminälle huomiota.

Uni kannattaa kerrata mielessään heti herättyään, muuten se katoaa muutamassa sekunnissa.

Teksti ja kuva: *Lilli Rautiainen*

KUVATAIDEOPETUKSEN VAIHEISTA

Nousuja ja laskuja opistotyön saralla

16

Tulin Tampereen työväenopistoon töihin 1.8.1983 alkaen. Opiston johtokunta valitsi minut ensimmäiseksi vakinaiseksi päätoimiseksi opettajaksi, vakinaisen kuvaamataidonopettajan virkaan, joka oli perustettu jo pari vuotta aikaisemmin ja oli ollut täytettynä väliaikaisesti. Opettaja valittiin siihen aikaan yhdeksi tai kahdeksi koevuodeksi ennen viran vakinaistamista. Johtokunta pyysi minulta ”virkaanastu-jaisesitelmän”, minkä pidinkin myöhemmin syksyllä muistaakseni Erik Enrothin taiteesta.

Lähtötilanne oli silloin kovin toisenlainen nykyiseen verrattuna. Opiston opettajat käyttivät koulun opettajanhuonetta iltaisin, niin myös vakainainen opettaja. Päiväopetusta Sampolas-

sa ei juuri ollut, sitä oli lähinnä suljetuissa laitoksissa. Nykyinen kanslia oli pääosaltaan opiston kirjastoa ja lehti-huonetta. Mitään omaa tilaa, hyllyä tai pöydännurkkaa ei päätoimiselle opettajalle ollut. Toisaalta ei juuri ollut tarvettakaan siihen, koska rehtori hoiti koko opetusohjelman suunnittelun eikä halunnut siitä edes keskustella muun vakinaisen henkilöstön kanssa. Päätoiminen opettaja hoiti vain oman, rehtorin suunnitteleman, opetuksensa ja häipyi sitten huhtikuun jälkeen opistolta odottamaan syyskuun alkua ja ilmoitautumisia. Kaikki yhteydet oman alan tuntiopettajiin olivat epävirallisia.

Varsin nopeasti aistin talossa vallinneen jännittyneen ilmapiirin. Jännitteitä oli rehtorin ja henkilökunnan vä-

lillä sekä henkilökunnan sisällä, rehtorin ja johtokunnan välillä sekä Toverikunnan (opiskelijayhdistys) ja rehtorin välillä. Myös koulun kanssa oli kahinauksia lähinnä tiloista, pulpetteja oli siirretty tai käytetty koulun liituja yms. Toverikunnan esityksestä johtokunta irtisanoi rehtorin tammikuussa 1984, mistä alkoi pari vuotta kestänyt valitus-kierre. Se päättyi KHO:n vahvistamaan rehtorin erottamiseen 27.1.1986.

Tämä parin vuoden aika oli todellista pysähtyneisyyden aikaa opistossa. Rehtori linnoittautui huoneeseensa, ja kaikki asiat hoideltiin paperilapuilla henkilökunnan kesken. Kuitenkin sentään tuntiopettajat puursivat yhtä reippaasti ja innolla niin kuin he edelleenkin puurtavat, eli opiston perustehtävä, opetus, toimi kutakuinkin normaalisti annetuissa puitteissa.

Kuvataiteen opetuksella työväenopistossa on pitkät perinteet. Jo 1920-luvulla oli järjestetty säännöllistä piirustuksen ja maalauksen opetusta. Sotien jälkeen toiminta oli entistä johdonmukaisempaa, ja opisto toimi kiinteässä yhteistyössä Tampereen taiteilijaseuran kanssa. Sampolan valmistuminen ja uudet hienot ateljeetitilat piirtämiseen, maalaamiseen ja kuvanveistoon antoivat uudenlaisen piristysruiskeen kuvataideopetuksen järjestämiseksi Tampereella. Toimintaa laajennettiin ja ryhmiä perustettiin lähes jokaiselle arkipäivälle. Kun Sampolan ateljeetitilat täyttyivät, perustettiin taideryhmiä sivupisteisiin uusien kaupunginosien kouluille, Tesoma, Peltolampi ja Hervanta ensimmäisinä. Klassinen kuvanveisto kukoisti Sampolan uudessa ateljeessa. Toiminta oli ajan hengen mukaan kokonaan iltapetusta.

Näin oli opetustyö jatkunut jo kymmenkunta vuotta, kun tulin opistoon opettajaksi syksyllä 1983. Lähtökohta oli siis hyvä: paljon ryhmiä, paljon opiskelijoita ja kohtuullisen hyvät toimintatilat. Pienellä 10 mk:n toimintomaksulla sai osallistua niin moneen ryhmään kuin halusi ja jaksoi. Se taka-

TAMPEREEN TYÖVÄENOPISTOSSA

si melkoiset ilmoittautumisruuhkat joka syksyille. Niistä Sampola tulikin kuuluisaksi ja pääsi usein lehtien etusivuille. Sain aika pian muutettua kuvataide-ryhmien ilmoittautumisen suoraan opettajalle, itselleni ja muille opettajille, jolloin jonotus muuttui paljon lyhyemmäksi ja saatoimme säännellä ryhmien kokoja ja antaa opintoneuvontaa. Silti ryhmät paisuivat ajoittain yli 40 oppilaan.

Hankala tilanne opiston sisällä vaikeutti kaikenlaisten hallinnollisten muutosten tekemistä käytännön työn alkuvaiheessa. Koska vedin kaikkia kymmentä Sampolan piirustus- ja maalausryhmää, saatoin sentään joustavasti sovitella ja ohjata opiskelijoita ryhmien välillä. Lisäksi pidin eri tilaisuuksissa luentoja taiteesta toiveiden mukaan. Perustin myös kuvataiteen ensimmäiset päiväryhmät opistoon ”omalla vastuulla”. Niitä oli kokeiltu jo aikaisemmin, mutta ne olivat loppuneet kesken. Nyt ne lähtivät mukavasti liikkeelle ja kestivät hyvin kevääseen. Ryhmät olivat suuria, töitä oli paljon, mutta intokin oli kova. Keväisin järjestettiin lukukauden päätteeksi mammuttimainen kaikkien kädentaitojen ja taiteen ryhmien yhteinen keväänäyttely, joka täytti Sampolan aulatilat ja osan luokistakin.

Mukava muisto jäi loppusyksystä 1984, kun Toverikunta täytti 60 vuotta. Kokosimme silloin opiston vanhojen opettajien taiteen näyttelyyn isoon ateljeeluokkaan (333). Viirilää, Saloa, Pohjolaa, Rossia, Hietasta, Hämerantaa, Rauniota... töitä yli kymmeneltä taiteilijalta. Näyttely oli hieno ja menestys! Pojat valvoivat näyttelyä myös yöllä eli nukkuivat patjoineen luokassa.

Kun rehtori erotettiin lopullisesti 27.1.1986, Hillevi Jansson määrättiin rehtorin tehtäviin ja minut apulaisrehtorin tehtäviin. Rehtori Selkokari oli vienyt kaikki pysyväämääräykset ja opiston toimintaa säätelevät asiakirjat mennessään, joten meidän työemme alkoi sananmukaisesti puhtaalta pöydäl-

tä. Keväälle minulle jäi opetusta vain yksi ryhmä, muiden vetäjäksi sain tuntiopettajia. Myös seuraava kesä kului paljolti opistossa.

Uuden rehtorin haku käynnistyi heti keväällä, ja 1.8.1986 aloitti Pertti Timonen rehtorina. Seuraavat viisi vuotta olivatkin Timosen johdolla varsinaista nousukiittoa työväenopiston kehityksessä, minkä vasta 1990-luvun lama katkaisi. Timosen myötä alkoi aivan uusi kausi opistossa. Pertti jakoi heti valtaa ja vastuuta: kaikkea sai tehdä, kunhan kantoi siitä vastuun. Opetustuntimäärien pitkään jatkunut alamäki kääntyi nousuun, ryhmiä saatiin lisää, sivupisteitä voitiin perustaa, henkilöstöä saatettiin kasvattaa, yleensä rahaa saatiin lisää kaikenlaiseen. Vuonna 1989 opistossa oli jo täytettynä seitsemän päätoimista opettajan virkaa, uusi apulaisrehtori sekä kaksi toimistovirkailijaa lisää kansliassa. Myös tietotekniikka oli jo vahvasti leviämässä taloon. Kaupunki suhtautui myötämielellisesti useimpiin opiston uusiin hankkeisiin. Elettiin muutoinkin ”helmi-aikoja” eli komeaa taloudellista nousukautta koko Suomessa.

Kuvataideaineissa se tarkoitti montaa asiaa. Ensinnäkin omaa opetustuntimäärääni laskettiin, jotta saatiin muun työn määrää lisättyä ja järjestelyihin riitti kapasiteettia. Yhä useampia tuntiopettajia saatettiin kiinnittää. Tarjontaa saatiin yhä monipuolisemmaksi, ja erityisesti päiväryhmiä lisättiin kysynnän

kovan kasvun myötä. Eläkeläiset olivat löytäneet opiston. Keramiikkaopetuksen järjestämiseksi saatiin polttouuni ja muuta kalustoa. Lyhytkurssitoiminta käynnistyi rivakasti jo syksyllä 1986 ja sitä laajennettiin seuraavina vuosina. Myös kevät- ja kesäkursseja kokeiltiin. Uusia alueita valloitettiin mm. järjestämällä yhteistyössä Suomen Ladun kanssa lumi-veistoskurssi ja -kilpailu Kalevan kirkon aukiolle komeana lumitalvena 1987. Kisa uusittiin seuraavana vuonna, mutta loskatalvet lopettivat harrastuksen. Oli myös kokeilevan taiteen kursseja, valokuvausta ja muuta valotaidetta, materiaalmalausta, kollaasi- ja tilataidetta.

Opintoryhmätöiminta laajeni myös uusille kaupunkialueille. Hervannan opetusta laajennettiin Hervanta-projektilla. Siellä toimi parhaimmillaan neljä kuvataide ryhmää sekä taidekerho. Kämenniemi, Vehmainen, Kaukajärvi ja Linnainmaa saivat kukin omat kuvataide ryhmiänsä. Ja väkeä riitti niihinkin. Oppilastöiden näyttelyitä järjestettiin keväisin Sampolan lisäksi myös keskikaupungilla ja sivupisteiden kirjastoissa. Kevätkausi päättyi säännöllisesti yhteiseen taidematkaan aluksi kotimaahan, myöhemmin ulkomaille aina Nizzaa ja Ateenaa myöten. Talvisin teimme kotimaan näyttelymatkoja ajankohtaisiin näyttelyihin. Ohessa aloitimme Ahjolan kuvataideopettajan Tarja Törmän kanssa vuosittaiset Pirkkanmaan kuvataideopettajien koulutus- ja

tapaamispäivät vaihtelevin teemoin ja vierailijoin, päivät saivatkin runsaan suosion.

Opisto sai myös videopajan. Kaupungin perustama Tampereen videopaja Oy oli ajautunut oikeastaan jo 1987 taloudellisiin vaikeuksiin. Alkuvuodesta 1989 neuvottelimme sopimuksen sen liittämiseksi työväenopistoon. Kotiteollisuusyhdistys siirtyi Sampolasta Verkarantaan, ja sen tyhjiksi jääneisiin tiloihin rakennettiin kesän ja syksyn aikana tilat tekstiili-luokalle, monitoimi- ja värjäysluokalle sekä videopajalle. Video-opetus käynnistyi vuoden 1990 alusta kuvaajanakin tunnetun Petri Merran vetämänä. Opisto sai liitoksen seurauksena videopajan ja tekstiilitilojen lisäksi vielä videopajan hoitajantoimen (av-mekaanikko) sekä lähes 1000 oppituntia käytettäväksi videokoulutukseen vuositasolla. Varsinkin alkuvuosina videokoulutus sekä videopajan palveluiden ja laitteiden kysyntä oli erityisen runsasta. Vastasin videopajan toiminnasta ja koulutuksesta kevääseen 1999 saakka, jolloin se siirtyi apulaisrehtori Taina Törmälle.

1990-luvun lama tuli kuin sade: ensin vähän tiputteli ja tuntui, että se menee ohi, mutta varottamatta seuraavassa hetkessä olikin jo rankkasade. Vuosi 1991 oli vielä lähes normaali, opistosakin tehtiin vain 2%:n juustohöylä-leikkaus. Tulojen lisäämiseksi otettiin ensi kertaa kurssikohtaiset maksut opis-

Kuva Saara Forsell

ton kaikille kursseille. Erittäin rankka vuosi opistolle oli sitten 1992, jolloin leikattiin opetuksesta lähes kolmannes. Kun opetusta annettiin lukuvuonna 1990–91 lähes 27 000 tuntia, annettiin 1992–93 opetusta enää vajaat 19 000 tuntia. Alimmillaan opetus oli lukuvuonna 1993–94, vajaa 16 000 tuntia. Kuvataideaineista leikattiin peräti yli 40 %. Tämä tarkoitti kaikkien sivupisteiden lakkauttamista sekä reilua karsintaa myös Sampolan tarjonnasta. Oli todella ikävää ja vastenmielistä lopettaa hyviä ryhmiä ja panna pois ver-

rattomia opettajia. Esimerkiksi suosittu ikonimaalauskin jouduttiin laittamaan hyllylle. Vain kuvataiteen keskeinen perusopetus ja videopaja jäivät supistettuna jäljelle Sampolaan. Erityisen harmilliselta se tuntui, kun samaan aikaan jäljelle jääneet ryhmät pursusivat väkeä. Koska näytti siltä, että vielä seuraavinkin vuosina joudutaan supistuksiin, aloimme työstää porukalla ”Survival”-strategiaa opistolle. Aloimme ideoida keinoja ja mahdollisuuksia, millä opistotyö ylipäättään voisi jatkua laman yli. Tämä oli hyvä prosessi koko porukalle, saimme siitä paljon vahvistusta ja uskoa tulevaisuuteen. Muun muassa ideoimme ja toteutimme useita omakustanteisia kursseja sekä laskennallisia, hallinnollisesti hiukan arveluttavia kiintiöomakustannus -sekakursseja, joilla saimme merkittävästi lisättyä opiston tarjontaa kohtuuhintaisena. Kurssit kävivät hyvin kaupaksi. Perustettiin myös omatoimiryhmiä, jotka toimivat ilman opettajaa tai opettaja vieraili ryhmässä vain harvoin. Ryhmä-nimikkeistäkin luovuttiin ja siirryttiin kurssinimikkeisiin.

Uutta valoa opistotyössä alkoi näkyä varsinaisesti vasta 1995 alkaen. Pahin oli ohitettu ja hengissä selvitty. Vähitellen saatiin myös tuntikiintiötä nostettua ja tarjontaa lisättyä. Taloudelli-

nen ja toiminnallinen kohentuminen lähti liikkeelle. Pitää korostaa, että opiskelijat eivät hylänneet opistoa missään vaiheessa, vaan kursseilla edelleen vilisi väkeä.

1990-luvun loppuvuodet olivat erilaisten hankkeiden, tutkimusprojektien, kyselyiden ja teemojen vuosia. Erityisesti Oppi ja Laatu -hanke työllisti opistoa. Tehtiin opiskelijakyselyitä, opettajakyselyitä, imagotutkimusta... Myös vuositeemat nousivat vahvasti esiin. Erikoisimpia ja mieleen jäävimpiä olivat Kuolema, Huu-haa -festivaalit ja Viinifakta-viinifesta, joissa olin itsekin vahvasti mukana. Myös opistoliikkeen 100-vuotismuistomerkkikilpailu 1997 oli mielenkiintoinen ja herätti runsaasti kiinnostusta opiskelijoissakin. Luonnokset olivat loppusyksystä esillä Sampolassa.

Kuvataiteen opetus laajeni kertaheittolla merkittävästi työväenopistossa, kun Tampereen lasten ja nuorten kuvataidekoulu liitettiin hallinnollisesti opistoon vuoden 1997 alusta. Se toi paljon uutta väriä opiston imagoon ja on näkynyt positiivisena väripilkuna sen monissa tilaisuuksissa. Se toi myös virkeää uudenlaista henkilöstöä opistoyhteisöön, vaikka se toimiikin itsenäisenä yksikkönä omissa tiloissaan nykyään Sara Hilden -akatemian nimellä. Se huolehtii myös Aikuisten kuvataiteen perusopetuksen toteuttamisesta muun toimintansa ohella.

Sampolassa kuvataideopetuksen kiinnostavin muutos tapahtui valokuvauksen opetuksessa. Vuosien jälkeen otettiin valokuvaus opetusohjelmaan syksyllä 1995 teoriakurssina, koska omaa pimiötä ei ollut. Pari vuotta myöhemmin meillä oli jo perus-, jatko-, ja erityiskurssit, ja kiinnostus oli runsasta. Keväällä 2000 meillä oli jo 2xperus-, jatko- ja erityiskurssi, ja edelleen kurssit tulivat täyteen. Lainailimme koulun pientä pimiötä silloin tällöin demojen tekoon. Aloimme sitten suunnitella omaa riittävän suurta pimiötä Sampolan yhteyteen Sara Hilden -akatemian kanssa ja valmistelimmekin asian jo määräraha-asteelle. Silloin ilmaantuivat jokamiehen digikamerat markkinoille. Pimiöpaperit saatiin repiä ja povattiin jo valokuvauskurssien loppua, kun aivan muutamassa kuukaudessa filmi-

kamerat vaihtuivat digikameroihin. Näin ei kuitenkaan käynyt vaan melkein päivastoin. Opettaja vain joutui aika kovien uusien haasteiden eteen, kun lyhyessä ajassa muutimme vähitellen kaikki valokuvauskurssit digi- ja tietokonepohjaisiksi. Kursseja on edelleen lisätty, ja edelleen ne vetävät väkeä.

Työväenopiston ja koko opistoliikkeen 100-vuotisjuhlia vietettiin tammikuussa 1999 Sampolassa, Tampere-talossa ja Raatihuoneella. Juhlien valmistelu aloitettiin opistossa jo pari vuotta aikaisemmin. Kuvataidepuolen ja minun vastuualueeksi tuli Pirkanmaan alueen taiteen ja kädentaitojen yhteisen juhlanäyttelyn suunnittelu ja toteutus Tampere-taloon. Toimin näyttelytoimikunnan puheenjohtajana, ja sihteeriksi sain juuri taloon tulleen koulutussuunnittelijan, iloisen ja energisen Anne Kilposen. Yhteistyömme sujui mainiosti. Näyttelyn suunnitteluun ja talkoilla rakentamiseen osallistui parhaimmillaan satakunta henkeä. Projektin oli haastava, mutta antoisa ja onnistunut. Oli upeaa nähdä sellaista pyyteetöntä talkoohenkeä, millä näyttely Tampere-talon tiloihin kohosi. Juhlanäyttely oli kolme viikkoa avoinna yleisölle. Juhlat kokonaisuudessaan sujuivat onnistuneesti, ja ne jäivät ehdottomasti kohokohdaksi työurallani.

Hyvien juhlien jälkeen tulee helposti krapula. Niin taisi minullekin käydä. Aloin väsyä arkeen ja tympäännytä opistotyöhön. Podin unettomuutta. Ilmapiiiri työyhteisössäkkin huononi. Kun oli mahdollisuus, hain itseni osaaika-eläkkeelle syksystä 2003 lähtien. Se on ollut kohdallani erinomainen ratkaisu,

kun nyt ajattelen taaksepäin. Parissa vuodessa uusiuduin monella tapaa ja löysin myös uusia mielenkiintoisia asioita elämäni. Kerrassaan hyvä homma!

Koko 2000-luvun opisto on elänyt vakaan säästötalouden aikaa. Toimeen on juuri tultu, mutta on niukkuuttakin jaettu. Siirtyminen tilaaja-tuottaja -malliin 2007 vuoden alusta ei opiston perustyötä ole paljontaan muuttanut. Eniten se varmaan on tuntunut johdon ja kanslian työssä. Kovan kilpailun ja jatkuvien kurssihintojen korotusten myötä myös kuvataidepuolella opiskelijamäärät lähtivät laskuun. Joitakin kursseja loppui keskenkin ja osa toimi lähellä minimiosallistujia. Huonoimmat vuodet olivat 2007 ja 2008. Nyt on suunta kääntynyt. Kun syksyllä 2008 oli kaksi täyttä kurssia, oli niitä syksyllä 2009 jo 14. Kevät 2010 lähti myös mainiosti liikkeelle, opiskelijoita riittää. Uskon vahvasti, että uusi netti-ilmoittautuminen uusine maksujärjeste-lyineen tuo meille uudenlaisia opiskelijoita opistoon, tapahtuu jonkinlaista sukupolvenvaihdosta. Samalla netti myös lisää opiston tunnettavuutta.

Nyt olen luottavaisella mielellä ensi syksynä jättämässä työväenopiston 27 työvuoden jälkeen, vaikka en ilmeisesti seuraajaa saakaan. Meillä on täällä Tampereella yliopiston lisäksi aktiivinen kulttuuri- ja taide-elämä sekä sen myötä useita hyvin ja monipuolisesti koulutettuja eri alojen taiteilijoita ja muita kädentaitajia. Opiston perustetävään, opettamiseen, löytyy kyllä osaa ja tarmokasta väkeä.

Teksti Eero Tiitola
Kuvat Marja-leena Gyllden

Uskontojen maailma

*Työväenopiston kurssitarjontaan oli menneenä syksynä tullut jälleen uusi oksa, joka edesauttoi halukkaita täydentämään näkemystään maailmamme monimuotoisuudesta. Jo kurssin nimi **Uskontojen maailma** kertoo laajasta ja monitahoisesta kulttuurimme osa-alueesta. Sinällään kurssi oli vain pintaraapaisu aiheeseen, mutta antoi perustietoa ja virikkeitä jatkaa omatoimisesti tutkia kulttuurihistoriaamme menneisyydestä nykyaikaan.*

KULTTUURI

130301 USKONTOJEN MAAILMA
Sampola, 309 ma 17.30-19.00
Karoliina Suoniemi 13.9.-15.11.
20 t, 31 e

Tutustutaan uskontotieteellisestä näkökulmasta maailman suuriin uskontoihin, mm. hindulaisuuteen, buddha-

Uskonto on kulttuurinen ilmiö ja ideologinen voima, jonka luonne on tavoitettavissa niistä merkityksistä, joita se tarjoaa sosiaalista elämää varten sekä sen tuottamista näkemyksistä, jotka koskevat maailmanjärjestystä.

Uskonnoille on tunnusomaista usko jumalaan tai muuhun yliluonnolliseen ja siihen liittyvä käyttäytyminen sekä pyhyden kokemus.

Yleistä uskonnoille on se, että niissä määritetään maailmankuvaa ja maailmankaikkeutta. Jonkun tietyn uskonnon opeissa ei välttämättä suoraan määritetä uskonnon näkemystä maailmankaikkeudesta, vaan muista keskeisistä opeista on uskovaisen itse löydettävä uskon punainen lanka. Suurin osa vastauksista perimmäisiin kysymyksiin tulee edelleen jostain uskonnoista.

Uskonnot oikeuttavat poikkeavasti asioita, tekoja ja ilmiöitä vetoamalla ihmisen yläpuolella oleviin voimiin. Ne toimivat moraalin vartijoina ja sosiaalisen järjestyksen vahvistajina.

Usko näkymättömiin henkiolentoihin on yleismaailmallinen. Kaikkialla maailmassa esiintyy kuolemanjälkeistä elämää koskevia sielukäsityksiä. Uskonnoissa on siis kulttuurikohtaista vaihtelua.

Jo primitiivisellä aikakaudella, ennen varhaisten korkeakulttuurien syntyä, ihmiset suhtautuivat pelonsekaisella kunnioituksella tuntemattomiin luonnonilmiöihin ja voimiin.

Eri uskonnot ovat oman aikakautensa ja kulttuurinsa tuotoksia. Juuret hukuvat myyttien hämäryyteen, antiikin aikaisiin ja kaukaisempiinkin. Kaikki ne kuitenkin ovat omaksuneet piirteitä edeltäjistään ja ympäröivien muiden kulttuurien uskomusraken-

nelmista.

Monissa uskonnoissa on nähtävissä kehityskaari. Perustetutkaan uskonnot eivät ole syntyneet tyhjiössä, vaan uskonnon perustaja on ollut osa vallitsevaa uskonnollista kulttuuria. Kristin-usko syntyi juutalaisuuden lahkona, buddhalaisuus muovautui hindulaisuuden kritiikistä ja islam sai vaikutteita paimentolaisten heimouskonnoista, juutalaisuudesta ja kristinuskosta. Uskontojen syntyä leimaa prosessi, joka jatkuu vielä pitkään syntyajan kohdan jälkeenkin opin ja käytäntöjen selkiytyessä.

Uskonnot ovat muotoutuneet oppijärjestelmiksi ja saaneet sijansa tieteen kentässä. Teologinen tutkimus on uskonnollisista yhteisöistä riippumaton ja luonteeltaan kuvailevaa, kuvaa ja tutkii uskonnon uskomuksia käyttäen apunaan myös muiden tutkimusalojen menetelmiä.

Uskonnollinen käyttäytyminen

Kaikista maailman kulttuureista voidaan myös löytää myyttejä, jotka selittävät erilaisten ilmiöiden ja tapojen alkuperiä ja syntyhistorioita. Sama pätee rituaaliseen käyttäytymiseen uskonnoissa.

Riitit edustavat uskonnon toiminnallista puolta, ne ovat säännönmukaisesti toistuvia ja kaavamaisia. Niillä on myös tärkeä osansa uskonnollisen tradition siirtymisessä sukupolvelta toiselle. Samalla ne kertovat yhteisön arvoista. Muodoltaan riitit voivat olla hyvin erilaisia. Riittien ja rituaalien alkuperä on ihmisille hämärtynyt, mutta niiden kautta välittyvää pyhyden kokemusta pidetään tärkeänä.

Keskeinen piirre uskonnoissa on

pyhän käsite. Kaikissa uskonnoissa erotetaan pyhä ja maallinen. Pyhä liittyy usein jumaluuteen ja sen kohtaamiseen ja palvomiseen. Jumalan nimi, tietty uskonnolle tärkeä paikka ja esimerkiksi uskonnon perustana oleva tekstikokoelma saattavat olla pyhiä. Pyhiin asioihin suhtaudutaan eri tavalla kuin maallisiin ilmiöihin. Pyhän kohtaamiseen liittyy usein käyttäytymissääntöjä ja muita normeja. Uskonnon rituaaleja ja palvontamenoja suorittavien ihmisten, kuten pappien, velvollisuutena on pitää huolta pyhän arvostamisesta ja asemasta yhteisössä.

Uskonto ja sen harjoittaminen on paitsi henkilökohtaista myös yhteisöllistä ja julkista toimintaa. Uskontojen harjoittamisessa voidaan määritellä erilaisia tasoja ja ulottuvuuksia. Tasot ja ulottuvuudet ovat uskonnon harjoittamisen osatekijöitä. Eri uskonnoissa osatekijät korostuvat eri tavoin, ja myös yksilöiden välillä on eroja siinä, miten eri osatekijät korostuvat uskonnon harjoittamisessa. Tiedollisella ulottuvuudella tarkoitetaan tietoa siitä, mitä asioita uskonto pitää tärkeinä ja mitkä ovat uskonnon vastaukset esimerkiksi perimmäisiin kysymyksiin. Tieto on kirjauskonnoissa koottu uskonnon oppiin ja uskontunnustuksiin.

Luonnonuskonnoissa uskonnon tiedollinen ulottuvuus välittyy perinteen avulla. Uskontojen tunneulottuvuuteen kuuluvat uskonnonharjoittamiseen liittyvät tunne-elämykset. Toiminnallinen ulottuvuus sisältää uskonnolliseen käyttäytymiseen kuuluvia rituaaleja, kuten rukoilua, mietiskelyä tai juhlaperinteitä. Uskonnon harjoittaminen tapahtuu usein muiden ihmisten seurassa, joten uskonnoilla on aina myös yhteisöllinen eli sosiaalinen ulot-

Olen tamperelaissyntyinen, Turusta takaisin paluunmuuttanut uusi Tampereen työväenopiston opettaja. Eri uskonnot, kulttuurit ja historian vaiheet ovat aina kiinnostaneet minua valtavasti ja niinpä olenkin opiskellut yliopistolla laajasti mm. folkloristiikkaa, uskontotiedettä ja historiaa. Valmistuin tänä vuonna maisteriksi ja viimeistelen vielä opettajan pedagogiset opintoni.

Päivisin olen usean vuoden ajan tehnyt opettajan sijaisuuksia lukioissa ja yläkouluissa. Lisäksi opetan luovaa kirjoittamista ja sanataidetta, myös työväenopiston Viita-akatemian sanataidekoulussa. Opettaminen on intohimoni ja olenkin siitä onnellisessa asemassa, että saan opettaa monipuolisesti eri aineita ja eri ikäisiä, aina pikkukoululaisista aikuisiin saakka!

Työväenopistolla luotsaamani Uskontojen maailmakurssilla olemme perehtyneet suuriin maailmanuskontoihin islamista buddhalaisuuteen ja tehneet vierailuja uskonnollisissa yhteisöissä. Keväällä jatkamme tutustumista ns. uusiin uskontoihin (esim. bahai, MAP-kirkko, wicca). Toivoakseni opiskelijoille välittyy kuva monimuotoisesta Suomesta, sillä harva esimerkiksi tietää kuinka monen uskontokunnan edustajia Tampereeltakin löytyy. Myös maailmalla matkustellessa on varmasti iloa siitä, että ymmärtää lisää paikallisten arjesta ja juhlasta. Lähtökohtani kursilla ei ole siis etsiä sitä, mikä uskonnoista on ”oikeassa”, vaan tutustua siihen, mitä tapoja, myyttejä ja riittejä uskonnot pitävät sisällään.

Koenkin eri uskontojen opetuksessa keskeiseksi sen havainnon, kuinka paljon uskonnot vaikuttavat maailmassamme ja muokkaavat kulttuureja ja moraalikoodistoja. Uskon että avain suvaitsevaisuuden lisääntymiseen on siinä, että ymmärrämme toistemme taustoja ja kulttuureja, myös uskontoja.

Tervetuloa tutustumaan uskontojen kiehtovaan maailmaan ja tamperelaiseen uskontojen kirjoon!

21

tuvuus. Uskonnoilla on myös kulttuurinen ulottuvuus. Tämä ilmenee esimerkiksi saman uskonnon pariin kuuluvien ihmisten pukeutumisessa, kielen käytössä ja tavoissa. Uskonnon harjoittamisen ulottuvuudet painottuvat uskontojen kesken eri tavoin. Jossain uskonnoissa korostetaan tietoon liittyviä seikkoja, toisessa painotetaan uskonnollisten rituaalien noudattamista. Myös saman uskonnon kannattajat suhtautuvat hyvin eri tavoin uskontoonsa. Kannattajista osa voi korostaa tunnesiteitään yliluonnolliseen ja osa taas pitää sosiaalista yhteenkuuluvuutta toisiin ihmisiin tärkeimpänä asiana.

Materialismissa uskontokin latistetaan jonkinlaiseksi materialismin sivuhaaraksi, ihmisten pelkoon perustuvaksi hallintamuodoksi, jossa korostetaan ulkoisia maallisia rituaaleita, muotoja ja hengettömiä, sisällöttömiä opinkappaleita.

Yliluonnollinen ulottuvuus

Mystisiksi kutsuttuja kokemuksia voi tapahtua kenelle tahansa, riippumatta uskonnon harjoittamisesta tai henkilön uskonnollisuudesta. Tällainen kokemus voi olla yllättävä ja tapahtua täysin ennakoimattomasti, eikä sitä välttämättä kutsuta uskonnolliseksi kokemukseksi. *Uskonnollinen mystiikka* tarkoittaa jumaluuden välittömään yhteyteen tai kohtaamiseen pyrkivää uskonnollisen elämän muotoa tai ajattelua.

Uskonnolliset mystikot yleensä ajattelevat, että jokapäiväisten ilmiöiden takana on olemassa syvempi, perustavampi olemassaolon taso. Tästä tasosta voidaan käyttää useita eri nimityksiä, kuten jumala, äärimmäinen todellisuus, universaali läsnäolo tai voima joka on mahdollista kokea suoraan.

Mystiikka tarkoittaa tällöin elämäntapaa, jossa pyritään saavuttamaan välitön yhteys, perimmäinen todellisuus tai henkinen totuus. Arkikielessä sana ’mystiikka’ tarkoittaa yleisesti salaperäisyyttä, salamyhkäisyyttä, arvoituksellista, hämää, selittämätöntä tai epäilyttävää.

Kirkkoherra Voitto Viro kirjassaan ”Sielu on suunnaton ihme” kirjoitti: ”Mystiikassa on kysymys persoonallisen jumalyhteyden saavuttamisesta kokemuseräisesti, ’tavallista’ kristillistä uskoa syvemmällä tavalla”.

Mysteeriuskontojen keskeinen sisältö on salaista viisautta, joissa uskonnon keskeiset opinkappaleet, kulttimenot ja uskonnon todellinen luonne paljastetaan ainoastaan niille henkilöille, jotka on vihitty sen salaisuuksiin.

Teuvo Luukkonen

Kansalais- ja työväenopistojen liiton yhtenä tavoitteena on ollut hyvinvointi ja terveys. Opistojen rooli hyvinvointia tukevien palvelujen ja terveys-tavoitteisten ryhmien järjestäjänä on osa kunnan hyvinvointistrategiaa. Laajasti ajatellen kaikki työväenopiston kurssit tukevat hyvinvointia ja terveyttä, sillä itsensä kehittäminen ja harrastaminen itselle mieluista aiheesta ja sosiaalinen kanssakäyminen muiden samanhenkisten kanssa on juuri tällaista toimintaa. Erityisesti fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia tukevia kursseja ovat opiston elämönhallintaa tukevan opetuksen kurssit, joissa tavoitteena on, että opiskelija osaa soveltaa oppimiaan tietoja ja taitoja elämässään ja rohkaistuu ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnista. Elämönhallintaan liittyviä aihealueita ovat itsetuntemus ja ihmissuhdetaidot, terveys ja itsehoito, tanssi, liikunta, venyttely, jooga ja itämaiset harjoitukset.

Hyvänolon päivä Kesäpirtillä

22

Hyvänolon päivä oli 25.9. Ylöjärvellä Kesäpirtillä. Meitä oli 12 innokasta osallistujaa. Aluksi oli hauska tutustumisesittely, jonka jälkeen jalkauduimme ulos. Ohjaajamme Tiina Tuovila laitto maalarinteipillä jokaisen selkään jonkun tunnetun henkilön nimen. Se täytyi itse kysellä saada selville. Minä olin Matti Vanhanen ja minun täytyi kyllä kysellä paljon, että arvasin lopulta. Meitä oli laulajia, urheilijoita ja poliitikkoja. Sitten jalkauduimme ryhmiin ja ulkona kävellessämme pohdimme päivän aiheesta, stressiä. Mitä se on, miten se vaikuttaa ja miten siitä pääsee eroon. Kun sitten reippaan ja pitkän kävelylenkin jälkeen tulimme Pirttiin, ohjaajamme kertoi stressistä ja yhdessä käsitelimme aiheesta. Sen jälkeen saimmekin nauttia erittäin hyvän aterian. Ruokailun jälkeen oli rentoutuksen aika. Päivän keventäjänä venyttelimme keppijumppaa ulkona. Ja lopuksi oli hauska järjestetty loppuarviointi kurssista. Siinä jokainen vuorollaan sanoi mielipiteensä. Ja kaikki olivat erittäin tyytyväisiä päivän antiin.

Paula Nurro

Harmaa aamu. Klo 10 alkoi kurssimme Kesäpirtillä. Pirtissä palavat tuikkukynttilät toivat tunnelmaa. Tutustuimme toisiimme haastattelun merkeissä hedelmiä ja mehua nauttien. Sitten oli aika lähteä ulos kävelylenkille happea haukkaamaan ja kuntoa kohentamaan. Samalla oli pientä aivojumppaa; arvailua selässä olevasta teipistä, jossa luki suomalaisen henkilön nimi. Kyselin: Mies vai nainen? - Mies. Urheilija? - Kyllä - Rätty? - Ei - Evilä? - Kyllä. Sitten oli keskustelua stressistä 3-4 hengen ryhmissä ja samalla kävelyretki eteni. Reilun tunnin päästä olimme takaisin Pirtillä. Saman tien pääsimme ruokailemaan. Sirkku Jukarainen oli tehnyt maistavan ruuan. Kiitos. Patjat lattialle ja rentoutumaan. Hyvää teki. Joku taisi kuorsatakin! Lopuksi menimme kepit apuvälineinä nurmikolle jumppaamaan. Hauskaa oli. Ei se niin helppoa ole tuo taivutus! Hyvänolon päivä oli todella nimensä veroinen. Suosittelen.

Marita Hennola

Tarkoituksenamme oli rakentaa Tampereen työväenopiston kesänviettopaikalle, Kesäpirtille, keväällä 2010 jätevesiasetuksen mukainen viemärointi tulevia asetuksia ja lakeja silmälläpitäen. Tässä vaiheessa ei ollut vielä suurta hälyä jätevesiasetuksen epäselvyyksistä eduskunnassa eikä uusista tutkimustuloksista. Sinänsä hyvä, sillä olimmehan mekin miettineet pienpuhdistamoa Pirtille.

Hallitus päätti, onneksi, valita Tampereen työväenopiston opiskelijat ry:n kesänviettopaikalle Ylöjärvelle, Kesä-

sä tarkastuksen yhteydessä viemärointihankkeen toteuttamiselle aikaa toukokuun 2010 loppuun.

Alkuvuodesta 2009 teetimme LVI- ja koneenrakennustekniikka Antti Keskinen Oy:llä alueen ja järjestelmän suunnittelutyön ja samalla pyysimme häneltä karkean kustannusarvion Kesäpirtin viemärointiprojektista. Projekti alkoi syksyllä hankesuunnitelman teolla Kantri ry:lle ja ELY-keskukselle. Saatamme kuulla Kantrin puoltaneen hakemusta kilpailutimme alkuvuodesta muutamia alan urakoitsijoita ja saimme vastaukset kolmelta toimijalta. ELY-

Pirkanmaan Sorajaloste Oy valittiin urakoitsijaksi, koska he sitoutuivat tekemään työnsä toukokuun loppuun mennessä kokonaisvaltaisena urakana, avaimet käteen periaatteella. Rakennustyö tehtiin valmiiksi noin kahdessa viikossa. Yhdistyksen talkoolaisien työnä suoritettiin alueella katselmuksia ja suunnittelupalavereja alkukeväästä 2010 sekä avustettiin urakoitsijaa pintaputkien vedossa, läpivienneissä sekä maisemoinnissa. Kesän aikana talkoilla tehtiin myös ympäristötöitä alueen palauttamiseksi ”ennalleen”. Projektin toteutuksesta vastasi-

Jätevesiasetuksen vaikutus Kesäpirtillä

pirtille, imeytyskentän alueen jätevesien käsittelyyn pienpuhdistamon tilalle. Saunavesien käsittelyä varten siis imeytyskenttä ja 3 m³ rasvanerotuskaivo kahdella koontisäiliöllä. Keittiön vesille sekä kiinteän 3m³ jätessäiliön henkilökunnan vesivessaa varten. Tavoitteena oli samalla kantaa alueesta ja ympäristöstä vastuuta tuleville sukupolville. Hankkeemme oli jatkoa ja loppuunsaattamista Kesäpirtin keittiöremontille, joka valmistui 2007–2008. Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunta antoi kesällä 2009 tekemän-

keskuksen päätöksen viipyessä yhdistyksen hallitus päätti keväällä aloittaa projektin Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunnan antaman aikarajan johdosta omalla riskillään; pelkona Kesäpirtin sulkemisuhka. Yhdistys päätyi hakemaan koko viemärointiprojektille pankkilainaa taatakseen Kesäpirtin tulevaisuuden ja antamaan työrauhan.

Työt aloitettiin toukokuun alussa. Hankkeen toteuttajaksi hallitus valitsi Pirkanmaan Sorajaloste Oy:n ja Jukka Jokisen vastaavaksi työnjohtajaksi.

vat Pirkanmaan Sorajaloste Oy yhdistys Kesäpirtin isäntien sekä talkoolaisien kanssa.

Saatettuamme Kesäpirtin keittiön ja viemäroinnin tämän päivän vaatimusten tasalle uskomme voivamme palvella tulevaisuudessa asiakkaitamme paremmin ja samalla pidämme huolta yhteisestä omaisuudestamme tuleville sukupolville.

Matti Tila

Kesäpirtin isäntä
matti.tila@kesapirtti.fi

23

Kuvat Tarja Hänninen

VIERAAN KIELEN

Jos haluat oppia vierasta kieltä, opit varmasti.
Kehitä opiskeluasi. Pääset entistä parempiin
tuloksiin, jos opiskelet

*suunnitelmallisesti
ilman stressiä
nauttien ja iloiten
ympäristön virikkeit hyödyntäen
itsellesi sopivalla tavalla
yhteistyössä opiskelutovereitten kanssa*

*I make progress at least one step
at a time – sometimes several.*

Suunnitelmallisesti

Tee itsellesi opiskelusuunnitelma ja aikataulu -mitä, milloin, missä, kuinka, kenen kanssa? Pidä suunnitelmastasi kiinni. Opiskele mieluummin lyhyitä jaksoja useamman kerran viikossa.

Ilman stressiä

Opiskele rentoutuneena ja keskittyneesti sopivissa jaksoissa. Kertaa usein oppimaasi. Opiskele silloin, kun olet virkeimmilläsi. Vaihtelee harjoitusmuotoja saman opiskelurupeaman aikana: kuuntele, lue, kirjoita, toista, puhu. Vaihda heti harjoitusmuotoa, joka alkaa ikävystyttää.

Nauttien ja iloiten**Hyödynnä ympäristön virikkeit**

Avaa silmäsi ja korvasi havaitsemaan opiskelemaasi kieltä ympäristössä. Voit oppia paljon huomaamattasi.

Itsellesi sopivalla tavalla

Tule tutuksi oman oppimistyyliäsi kanssa. Mieti ja arvioi, millaisista tehtävistä ja harjoituksista sinä opit parhaiten. Pohdi kriittisesti työskentelyäsi. Tuhlaatko energiaasi tehottomiin harjoittelumuotoihin? Mitä voisit tehdä toisin?

Kokeile ja pohdi. Kirjaa ylös ne asiat, joista haluat keskustella opiskelutovereittesi ja opettajasi kanssa. Kysele muiden kokemuksista ja opiskelutavoista. Kysy rohkeasti opettajalta ja opiskelutovereiltasi.

Liitä uusi asia aikaisempiin tietoihisi. Mieti itsellesi muistikikkoja ja tee itsellesi kysymyksiä. Miksi-kysymykset ovat parhaita, koska yksi oppimisen edellytys on se, että näkee ongelmia.

Yhteistyössä

On hedelmällistä, jos voit opiskella jonkun kanssa. Tee mahdollisimman paljon yhteistyötä kurssitovereittesi kanssa.

Päätä itse, mitä aiot oppia ja muistaa. Tutki, miten mieluiten opit ja opiskelet. Älä anna periksi. Oppiminen on pitkäjänteistä työtä ja vaatii kypsyttelyaikaa. Mutta opiskelu on mukavaa. Nauti siitä. Iloitse pienestäkin asiasta, jonka olet oppinut.

Rohkaise itseäsi

Sano itsellesi, että olet hyvä oppija ja tulet onnistumaan. Huonokaan opettaja ei voi estää sinua.

ERILAISIA TAPOJA HARJOITELLA KOTONA

Ääntäminen

Materiaali

- Oppikirjan äänitteet, televisio, radio-ohjelmat, internet, laulut

Miten

- mieti, mikä sinulle on vaikeinta ja keskity siihen
- opi ensin kuulemaan ja sitten itse sanomaan
- lue ääneen
- toista kuulemasi, esimerkiksi televisiosta
- nauhoita omaa puhettasi ja kuuntele, mikä kuulostaa hyvältä, mikä vaatii harjoittelua
- hyväksy tosiasia, että kielet kuulostavat erilaisilta
- mieti, opitko vieraat äänteet matkimalla vai pitääkö sinun tietää, miten ne tehdään suussa
- kysy opettajalta

Kuunteleminen

Materiaali

Oppikirjan äänitteet, radio, korvalappuradio, televisio (teksti peitettynä?), taivaskanavat, videot, kieliradio ja kielitelevisio, verkosta löytyvät videot ja äänitteet, laulut

Kirjaston palvelut

- lastenosaston sadut, tarinat ja laulut
- kirjallisuusäänitteet ja videot
- kieltenosaston monipuoliset äänitteet
- tietokonekielikurssit
- musiikkiosaston laulukasetit ja CD-levyt

Ulkomaalaiset tuttavat ja opiskelutoverit

Miten

- mieti, miksi kuuntelet, mitä haluat tietää
- älä vaadi itseltäsi liikaa
- keskity ensimmäisellä kuuntelulla kokonaisuuteen, mistä on kysymys
- opi rohkeasti arvaamaan pääasiat ymmärtämiesi avainsanojen perusteella
- opi tulkitsemaan äänensävyjä, eleitä, ilmeitä ja puhujan kehon liikkeitä
- kuuntele ensin suomenkielisiä uutisia, sitten vieraskielisiä

Kuuntelemaan oppii vain kuuntelemalla.

Puhuminen

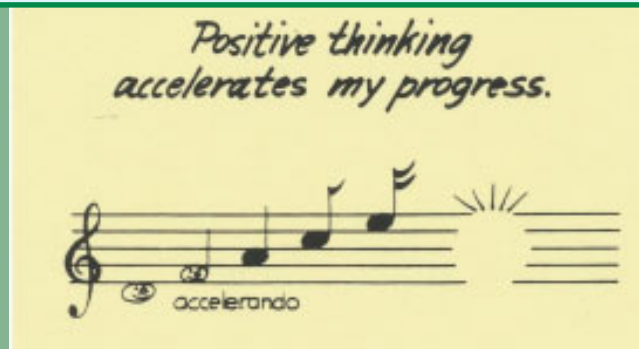
- puhu itseksesi, perheellesi, kuvitellulle puhetoverille, kukillesi, koirallesi, pölynimurillesi
- etsi työpaikkasi tai tuttavapiirisi kielitaitoiset kahvikupin ääreen, lenkille
- tee äänipäiväkirjaa kasetille
- soita kurssikaverillesi
- tee itsellesi kysymyksiä
- ajattele vieraalla kielellä
- tutustu asuinpaikkasi ulkomaalaisiin - kansainvälinen kohtaauspaikka, ystävyysseurat

Puhumaan oppii vain puhumalla.

Sanavaraston kartuttaminen

- mieti, mitä osaat, kun osaat sanan. Riittääkö passiivinen ymmärrys? Vai haluatko pystyä palauttamaan sanan mieleen ja itse käyttämään sitä?
- mieti tilanteita, joissa tarvitset vierasta kieltä, mitä sanoja tarvitset
- hanki sanakirja tai 'keskeinen sanasto' tai matkailijan fraasikirja
- kerää vihkoon ja opettele tunnilla esiin tulevat sanat - ne, jotka ovat sinulle tärkeitä
- kirjoita sanoja ryhmittäin:
 - aihepiiriin mukaan, esimerkiksi vaatteet, harrastukset, urheilulajit
 - opettele vastakohtia, esimerkiksi halpa-kallis, unohtaa-muistaa
 - samoilla etuliitteillä tai päätteillä muodostettuja sanoja
- tee oppimistasi sanoista omia lauseitasi - sano ne ääneen ja kirjoita vihkoon
- liitä sanat kuviin joko mielessäsi tai piirrä vihkoon
- lue lasten kuvasanakirjoja tai aikuisten
- yhdistä uudet sanat jo osaamiisi vieraan kielen tai suomen kielen sanoihin
- keksi omia muistikikkojasi, vaihda niitä opiskelutovereittesi kanssa
- kiinnitä sanalappuja ja lauseita kotona seinille, kylpyhuoneen peiliin
- tee muistilappuja lenkkipuvun taskuun ja bussimatkoja varten
- kirjoita vihkoon sanoja, joita kuulet televisiosta

Sanojen oppiminen vaatii paljon työtä, koska aikuinen oppii paremmin asiakokonaisuuksia kuin irrallisia asioita.

Lukeminen

Materiaali

- oppikirjat, lehdet, sarjakuvat, runot, kielenopiskelijaa varten helponnetut kirjat
- mainokset, käyttöohjeet, tuotteiden nimet, tuoteselosteet, matkailuesitteet
- omiin harrastuksiin liittyvä kirjallisuus: tietokoneet, puutarhan hoito, ruuanlaitto

Miten

- mieti, miten luet suomeksi:
 - luet tekstin jokaisen kohdan ja painat mieleesi
 - haet tekstistä vain jonkin tietyn asian
 - silmäilet tekstin läpi nähdäksesi, mistä on kyse
 - luet huviksesi ja iloksesi
- lue vieraskielisiä tekstejä samalla tavalla, on monta lukemistapaa tekstistä riippuen
- keskity pääasioihin
- tee yhteenvetoja
- arvaa asiayhteydestä
- tee itsellesi kysymyksiä otsikon perusteella ennen lukemista
- lue itseäsi kiinnostavista asioista
- lukeminen on vaikeaa, jos tekstin käsittelemä asia on täysin vierasta

Tehokkaaksi lukijaksi kehittyy lukemalla paljon erilaisia tekstejä.

Kirjoittaminen

- kirjoita ainakin opiskelusi alkupuolella kirjan tekstejä vihkoosi
- kirjoita säännöllisesti uusista sanoista omia lauseita, vuoropuheluita ja kertomuksia
- kirjoita päiväkirjaa
- hanki itsellesi kirjeenvaihtoveri ulkomailta tai opiskelutovereittesi joukosta
- hyödynnä sähköpostin mahdollisuudet
- kirjoita itsellesi muistilappuja ja lunttilappuja
- tee ostoslistasi ja muut muistiinpanosi vieraalla kielellä
- kirjoita perheenjäsenillesi ja tuttavillesi viestejä

Vaikka et 'oikeassa elämässä' kirjoittaisikaan paljon, kirjoita vierasta kieltä. Silloin tulet miettineeksi asioita syvällisemmin. Opit enemmän.

Kielioppi

- kielioppi on vain apuväline, ei itsetarkoitus
- varmista, että ymmärrät keskeiset kielioppitermit ja käsitteet
- kielioppiasioihin on kolme näkökulmaa: muoto, merkitys ja käyttö
- kielioppimuodolla eli rakenteella ei sinänsä tee mitään
- kielioppimuodon eli rakenteen merkitys ja käyttö ovat tärkeitä
- pohdi, mieti ja kokeile, kysy opettajalta selvennystä kunnes ymmärrät
- mieti miten sama asia ilmaistaan suomen kielellä
- hanki kielioppikirja, jos oppikirjan kielioppiosuus ei riitä sinulle
- tutustu itseopiskeluun tarkoitettuihin harjoituskirjoihin, joissa on vastaukset

Ole alttiina vieraalle kielelle ja askartele sen kanssa. Kuuntele ja lue paljon. Opiskele vuoroin rentoutuneesti ja nautiskellen, mutta vuoroin myös otsa hiessä puurtaen.

**Iloa ja menestystä kieliopinnoissa toivottavat
Tampereen työväenopiston kielenopettajat.**

kokonaisuus oli rakennettu Purpurin ympärille siten, että kuviot ja tanssijoitten määrät vaihtelivat joustavasti muodostaen piirejä ja neliöitä. Ohjelman pituus oli reilut 15 minuuttia. Tanssiesityksen jälkeen pidettiin tikkuristikisa isänpäivän kunniaksi. Tanssi on perinteinen miesten mittely tanssitaideossa.

Suuren suosion saanut perinnepolkukilpailu menneiltä vuosilta keräsi nytkin lähes 50 osallistujaa. Kilpailijoitten tehtävänä oli arvailla sanojen merkitystä, jotka aiheiltaan liittyivät perinteisiin. Lapsia varten oli onnenpyörä, josta jokaisella pyörityksellä voitti palkinnon. Unohtaa ei sovi myöskään arpajaisia lukuisine pikavoittoineen.

Paikalle tuli aivan yllättäen Aamulehden toimittaja valokuvaajineen. Juttu ilmestyi Aamulehden sunnuntailiitteessä 14.11.2010 nimellä. Markkinoitten järjestäminen oli jälleen tanhuseuran voimannäyttö talkoohengestä, aikaansaada mitava yhteistapahtuma työväenopiston puitteissa. Eräänä johtavana ajatuksena oli myös kansanperinteen säilyttäminen niin kansantanssin kuin markkinatapahtumankin osalta.

Teksti ja kuvat *Osmo Muro*

SYYSMARKKINAT SAMPOLASSA

28

Työväenopiston Tanhuajat järjestivät perinteiset syysmarkkinat Sampolan ala-aulassa torstaina 11.11.2010 alkaen klo 18.00. Heti alusta saakka paikalla oli väkeä runsaasti tehden ostoksia ja nauttien buffetin antimista. Markkinaväkeä viihdytti haitarimusiikki, jota soitteli Antti Huusari istuen kahvipöydässä muun väen joukossa.

Markkinatunnelma oli lämminhenkinen ja viihdyttävä. Ihmisten puheensorina täytti koko aulan antaen tilaisuudelle oman leimansa. Markkinatavaraa oli tarjolla monessa myyntipisteessä. Kirpputorin ympärillä pyöri väkeä välillä aina tungokseen asti ja sormet hipelöivät tarjolla olevia tavaroita, vaatteita, kirjoja ja muita pikkuesineitä. Leivonnaiset olivat tanhuseuran jäsenten leipomia ja niiden kysyntä ylitti tarjonnan.

Aiemmin syksyllä pidetyn kädentaitokurssin tuotteita tarjolla oli sytytysruusuja ja jouluaiheisia sydänkortteja. Myynnissä oli myös kudonnaisia kuten sukkia, käsineitä, tumppuja ym. Buffetissa oli lähes jatkuva jono ja kahvimukeja kannettiin pöytiin nautittaviksi joulutorttujen kera.

Markkinoitten kohokohtana oli kansantanssiesitys, joka houkutteli suurimman osan markkinaväkeä paikalle. Ohjauksesta vastasi Sinikka Mäkelä ja pelimannina oli Huusari. Opiston kansantanssiryhmät, maanantai-, tiistai- torstai- ja senioriryhmä olivat edustettuina, yhteensä 50 tanssijaa. Esiintymispaikkana oli aulan iso tila, jonne juuri ja juuri mahtuivat kaikki tanssijat samanaikaisesti tanssimaan. Tanssi-

T

O

P

1 Kuka oli opiston ensimmäinen päätoiminen opettaja ?

- a) Veikko O. Veilahti
- b) Helga Tiainen
- c) Jaakko Oksanen

2 Opistolla oli syyslukukaudella 2010 melkoinen määrä tuntiopettajia, yhteensä kaksisataakuusitoista.

Mikä mahtoi olla päätoimisten opettajien ja suunnittelijoiden määrä?

- a) 10
- b) 20
- c) 30

3 Minne työväenopiston toiminta keskittyi ensi syksynä alkavan Sampolan remontin alta?

- a) Tammelan koululle
- b) Sammon lukioon
- c) Pellervon koululle

4 Monesko johtaja/rehtori Matti Saari on Tampereen työväenopistossa?

- a) kymmenes
- b) viidestoista
- c) kahdeskymmenes

5 Kuka näistä henkilöistä on ollut Tampereen työväenopistossa oppilaana tai opettajana?

- a) Veikko Sinisalo
- b) Lauri Viita
- c) Jouko Turkka

6 Annan päivän aatto osui ennen yhteen ikivanhan suomalaisen talvipäivän seisauksen kanssa eli oli tuolloin 14.12. ja Lucian päivän yö oli vanhan perimätiedon mukaan vuoden pisin.

Siitä sanonta: "Lutun yö, Annan aatto, kukko

- a) viidesti
- b) kolmesti
- c) kahdesti

orrelta putoa".

7 Vasta 1500-luvun puolivälissä vuoden vaihtuminen tuli virallisesti käyttöön Suomessa. Uuden vuoden alkamisen on aina uskottu merkitsevän käännekohtaa ja edelleenkin taikoja tehdään. Myös tulevia säitä ennustetaan. "Loppiaisena on puolet talven lumista satanut", sanoi vanha kansa. Talven selän taittajina on mainittu kaksi nimeä. Molempiin on liitetty sanonta karhusta, joka kääntää kylkeä ja kysyy: "Joko on yö puolessa, nälkä suolessa?" Sään suhteen päiviä on pidetty vastakkaisparina. Mitkä ne olivat?

"Kun on helppo

- a) Nuuttina, niin paukkuu Henrikinä
- b) Paavalina, niin paukkuu Nuuttina
- c) Henrikinä, niin paukkuu Paavalina"

8 Vanha suomalainen joulukuvaelma Tiernapojat on varsinkin Oulun seudulla säilynyt lähes muuttumattomana. Esiintymisillä joululoman ajan teinit ansaitsivat opiskelurahoja ja ruokaa. Tiernapoikien esikuvana voidaan pitää 1500-luvulla Saksassa syntyntä mysteerinäytelmien pohjalta joulutapahtumista kertovaa Kolmen kuninkaan laulantaa.

Tiernapoikiin kuuluu neljä henkilöä:

- a) Kuningas Herodes
- b) Murjaanien kuningas
- c) Knihti
- d) Mänkki

Mutta kuka heistä olikaan ilman miekkaa?

9 Valtakunnallisia yleisiä kielitutkintoja on järjestetty opetushallituksen ja Jyväskylän yliopiston johdolla vuodesta 1994 ja Tampereen työväenopisto on ollut alusta asti yhtenä järjestämispaikkana. Kielistudio kuitenkin poistettiin vanhentuneena ja tulevaa remonttia ennakoiden. Yleisten kielitutkintojen viimeisenä järjestämisenä vuotena tutkintoihin osallistui opistossamme yhteensä 127 henkilöä. Mikä vuosi oli kysymyksessä?

- a) 2008
- b) 2009
- c) 2010

10 Opiston johtaja Jaakko Oksanen tiedusteli toverikunnalta, ottaisiko yhdistys hoitaakseen Sampolan kolmanteen kerrokseen tulevan kahvion. Toverikunta hyväksyi tarjouksen ehdolla, että kahvion kalusteet ja tarjoiluvälineet hankitaan kaupungin varoilla.

Toverikunta palkkasi vakinaisen henkilön kahvioon ja myöhemmin toverikuntatyön aktivoitumisen ja kontaktien lisääntymisen myötä perustettiin kahviotoimikunta, joka on huolehtinut vieraiden kestitsemisistä, tilaisuuksien järjestämisistä ja kahviosta. Kahvio muutti alakertaan 90-luvun alkupuolella ja nimettiin Kahvio Akvaarioksi.

Mutta milloin kahviotoiminta aikanaan alkoi?

- a) 1960
- b) 1961
- c) 1962

11 Kesäpirtillä yhdistys ryhtyi 1950-luvun puolivälissä suureen alueen laajennus- ja kokonaissuunnitteluun. Rakennussuunnittelussa pyydettiin apua kaupungilta, jonka arkkitehti-osasto valmisti uudisrakennusten työpiirustukset.

Rakennustyöt, jotka aloitettiin vuosikymmenen lopulla, olivat liian suuret talkoilla suoritettaviksi, joten ne jouduttiin antamaan urakaksi.

Yhdeksästä eri solusta koostuva, V-muotoinen, 30 m pitkä, rivitalotyyppinen uutuus valmistui samoihin aikoihin Sampolan kanssa.

Letkan valvova arkkitehti oli

- a) Bertil Strömmer
- b) Jaakko Tähtinen
- c) Pekka Ilveskoski

V

I

S

A

Laatinut
Ulla
Myllärniemi

Oikeat
vastaukset:

1. a
2. a
3. c
4. b
5. a, b, c
6. b
7. c
8. d
9. b
10. c
11. c

Opiskelijayhdistys toimii

Tampereen työväenopiston opiskelijat ry Vuosikokous oli 30.11.2010.

Puheenjohtajaksi seuraavalle toimikaudelle valittiin Sirkka-Liisa Jukarainen ja hallituksen jäseniksi Tarja Hänninen, Pauli Koivunen, Petri Kuvala, Marja-Leena Kujansuu, Kati Liljeqvist, Teuvo Luukkonen, Kosti Mantonen, Osmo Muro, Suvi Palonen ja Matti Tila.

Kokouksessa käsiteltiin kaikki sääntöjen määräämät asiat ja päätettiin Kesäpirtin puunmyynnistä.

Uusi hallitus piti kokouksen 16.12. ja valitsi varapuheenjohtajaksi sekä Kesätoimikunnan puheenjohtajaksi Matti Tilan, joka toimii myös Kesäpirtin isäntänä. Retkeilytoimikunnan puheenjohtajana jatkaa Kosti Mantonen. Kahviotoimikuntaa johtaa Sirkka-Liisa Jukarainen ja vaatesäilytystoimikunnan puheenjohtajana toimii Emmi Tila.

Retkeilytoimikunnan matkoista ja teatteritarjonnasta saa tietoa Kahvio Akvaariosta ja www.tto-opiskelijat.fi

Kansalaisopistojen liiton KOL:n liittokokous Lappeenrannassa 16.6.2011

Kesäpirtin kevät- ja kesätoiminta 2011

Talvileiri 28.2. – 2.3. 2011, ilmoittautumiset 21.2.2011 mennessä sirkkaliisa.jukarainen@gmail.com tai 0400-994767

23.4. Pääsiäisenä alkavat talkoot

28.5. Kesäkauden avajaiset

24.-26.6. Juhannusjuhlat

27.-28.8. Kesäkauden päättäjäiset

3.9. Syksytalkoot

Kesäpirtti esite ilmestyy huhtikuussa. Tarkempia tietoja löytyy www.kesapirtti.fi

Tiesitkö: Helsingin kaupungin suomenkielisen työväenopiston opistolaisyhdistys ry täytti 90 vuotta. Juhlat olivat 26.9.2010. Upean Opistotalon remontti valmistui samaan aikaan ja niitä juhlittiin 29.10.2010

Sampolan remonti alkaa kesäkuussa 2011. Työväenopiston toiminta ja opetus ovat hajautettuna ympäri Tamperetta. Hallinto ja osa toimintoja sekä Kahvio Akvaario toimivat Pellervon koulussa. kahvion toiminnasta tiedotamme tarkemmin elokuussa 2011.

Kahvio Akvaario

Kevään aukioloajat 10.1.-29.4.2011

Ma-to 13.30.-20.00

Pe 13.30.-19.00

La 9.30.-16.00

Muina aikoina auki tilauksesta

Ruokaa myös tilauksesta

Yhteydenotot Kahvion aukioloaikoina

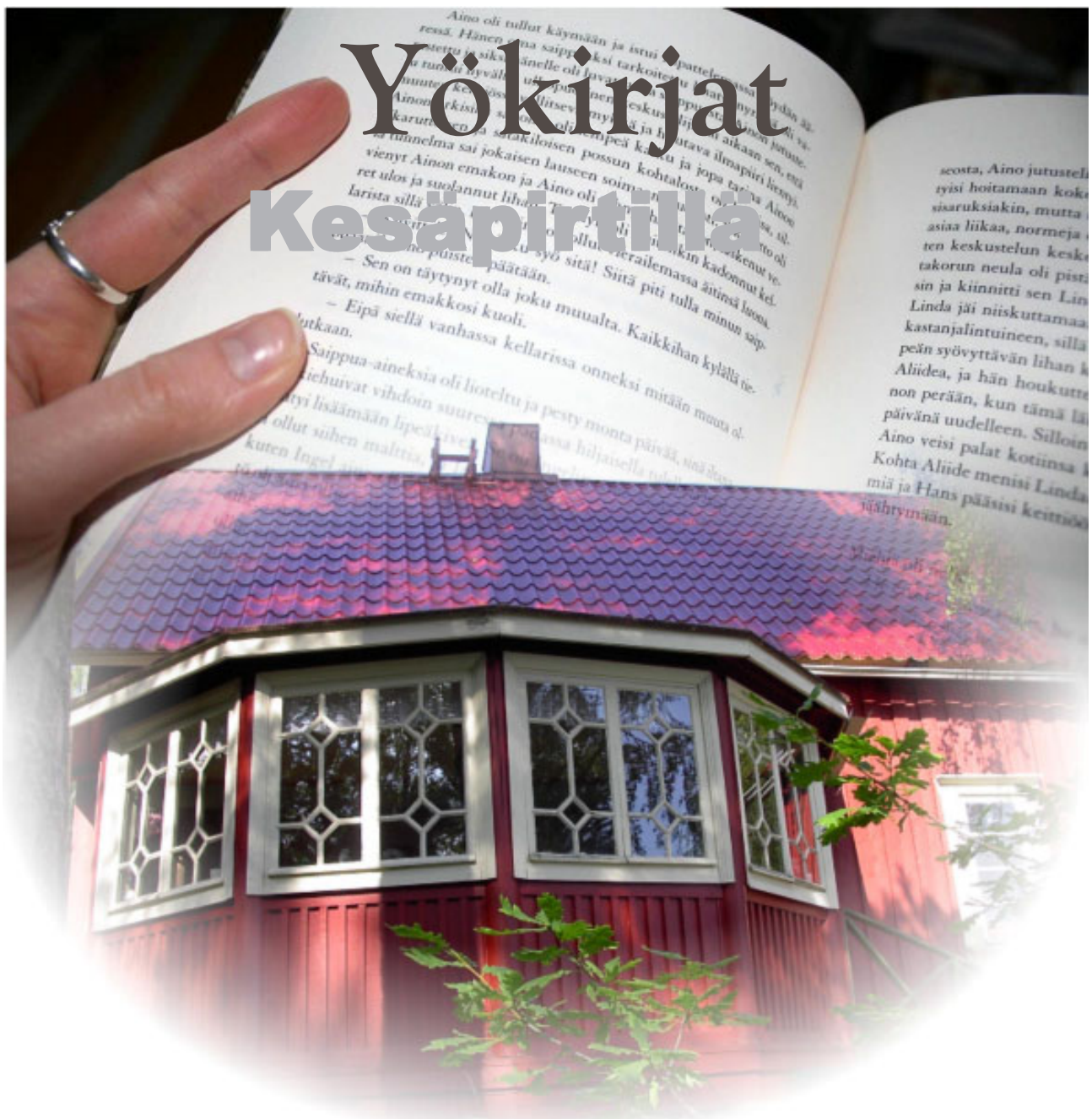
puh. 03-5654 2216 tai

sirkkaliisa.jukarainen@gmail.com

0400 994 767

Tampereen työväenopiston opiskelijat ry

Talvikaudet istumme Viita-akatemi-
an kodikkaassa huoneessa Väinö
Linnan, Eeva-Liisa Mannerin ja
Lauri Viidan muotokuvien katseiden
alla. Tänä syksynä päätimme aloittaa
tapaamiset Kesäpirtillä kuusten kat-
veessa.

Talo oli täynnä kauniita kulmia ja
ovissa oli huerteiset lasit. Lisäksi meitä
oli siunattu kahdella jääkaapilla, jois-
ta toinen toimi, mutta kattilaa emme
löytäneet. Kenties se olisi ollut jo lii-
allista ylellisyyttä. Rolling Stones oli-
si soinnut levysoittimesta, jos johdot sei-
nään laittamisen jälkeen olisivat kul-
jettaneet sähköä soittimeen. Mysti-
sesti valot toimivat silti.

Vaikka Rollareita ei saatukaan soi-

maan, ei yö silti jäänyt hiljaiseksi. Pai-
kalla oli ollut asutusta jo kuusituhatta
vuotta sitten, kivikaudella. Alue ei ol-
lut katulampuilla pilattu, joten tähtiä
näkyi huikeasti enemmän kuin kaupun-
gista käsin. Kun kyse oli yökirjoista,
ei inspiroivampaa paikkaa olisi voinut
juuri löytää.

Puhelimme siitä, mitä kukin oli
kesällä kirjoittanut. Huomasimme,
että kirjoittamista on myös sellainen
mikä ei heti kirjoittamiselta vaikuta:
matematiikan tehtävät, mökkielo. Kir-
joittaminen syntyy ajattelemisesta ja
mielikuvitusmaailmat rakentuvat kai-
kesta koetusta. Yökirjojen aiheiden
mukaisesti kirjoitimme yllättävistä pai-
koista, ihmisistä ja niiden kohtaami-

sista. Välillä joku oli niin keskittynyt
kirjoittamiseen ulkona, ettei havahtu-
nut kyseleviin huutoihinkaan.

Kesäpirtin erikoista saunaa ihastel-
tiin. Uiminen maistui. Keskustelut
polveilivat ja kirjoittajan tutkiva silmä
poimi kuvan talteen sieltä ja täältä,
evääksi taskuun, talvea varten. Kuten
myös mielikuvat, mihin suuntaan kukin
on kirjoittajana menossa: laine-
lauta, pensas, valkoinen talo, persikka,
pingviini, rikkinäinen leikkikenttä, lä-
pinäkyvä kuutio...

Viita-akatemi-
an sanataidekoululaiset
sekä ohjaajina kirjailijat *Vilja-Tuulia
Huotarinen* ja *Kirsti Kuronen*

Tampereen työväenopisto
Sammonkatu 2, PL 63
33541 TAMPERE
puh. 03-5654 2200
faksi 03-5654 2211

tyovaenopisto@tampere.fi
www.tampere.fi/top

